

L'Índex ADEG s'ha concebut des d'un inici sota el criteri fonamental de ser entenedor, fiable i útil.

Índex ADEG 2010

de competitivitat territorial

Aquest informe analitza els principals canvis en els factors de competitivitat del conjunt de Catalunya i de les seves comarques. A partir d'aquests factors i dels indicadors que en formen part, realitza un rànquing comarcal de competitivitat territorial, promogut per setè any consecutiu per l'Associació d'Empresaris de l'Alt Penedès, el Baix Penedès i el Garraf. ■

L'Índex ADEG no analitza el creixement ni el grau de desenvolupament econòmic de les comarques, sinó que determina la seva posició en base a les condicions que ofereix l'entorn comarcal per a afavorir la competitivitat de les empreses i n'estableix un rànquing comarcal

El resultat final és una ordenació cardinal de les 41 comarques, que assigna la 1a posició a la comarca amb major valor en l'Índex i 41a posició a la que obté un pitjor resultat

L'Índex ADEG de competitivitat, realitza una anàlisi en profunditat dels determinants de la competitivitat de les comarques catalanes, identificant els seus avantatges competitius

En el context actual de contracció de les economies comarcals, la rivalitat entre els territoris per l'atracció d'inversions, fons públics, turistes o activitats de renom, s'aguditzen amb l'objectiu d'incrementar els seus recursos locals que a mig i llarg termini generin economies externes d'escala i d'abast per a les seves empreses i sectors més rellevants. Així, els territoris competeixen per les inversions que propiciïn el seu creixement econòmic, que generin ocupació o que afavoreixin la producció.

L'Índex ADEG de competitivitat territorial, impulsat per l'Associació d'Empresaris de l'Alt Penedès, el Baix Penedès i el Garraf (ADEG) i elaborat per la consultora Activa Prospect¹ des de l'any 2005 i amb periodicitat anual, realitza una anàlisi en profunditat dels determinants de la competitivitat de les comarques catalanes, identificant quins són els seus avantatges competitius en termes comparatius.

L'Índex ADEG determina la posició competitiva de les comarques catalanes a partir de la situació dels determinants de la competitivitat territorial o avantatges competitius territorials. L'anàlisi dels factors explicatius de la competitivitat comarcal és una adaptació dels enfocaments sobre avantatges competitius de les nacions i de les teories de localització de les activitats econòmiques. En aquest marc conceptual, els determinants de la competitivitat territorial són les condicions externes que ofereixen els territoris (en aquest cas comarques) per l'eficiència microeconòmica de les unitats productives. És a dir, les condicions d'accés als factors de producció: oferta de sòl, activitats/serveis de suport, ambient pel desenvolupament de negocis, economies d'aglomeració, qualificació del mercat de treball, capital, suport dels governs locals, etc. Altres avantatges competitius són els distributius, relacionats amb les condicions que ofereixen els territoris per a la distribució dels seus productes i serveis. Per exemple, la seva posició geogràfica, àrees de mercat, connexions amb l'exterior, infraestructures i serveis de transport, etc.

Cal assenyalar, però, que en l'operativització de l'Índex s'ha donat diferent pes a cadascun d'aquests factors. En aquest sentit, en el model subjacent es considera molt important la generació de serveis avançats així com de productes amb un important component tecnològic com a estratègies de competitivitat a llarg termini que permeten consolidar i augmentar els avantatges competitius. És per això que s'ha donat un pes major a aquelles dimensions que tenen a veure amb aquest fet, com són els relacionats amb la qualificació, la innovació i el desenvolupament tecnològic i l'accés a la informació. Per altra banda, també s'ha assignat un pes importat als avantatges competitius distributius. És a dir, als que es basen en el fet que les economies són cada dia més obertes i, per tant, s'hi reforcen també aquells factors que poden incidir més en una major o menor competitivitat en aquest context, com ara les infraestructures de transport i comunicacions i l'accés als mercats.

D'altra banda, en la construcció de l'Índex s'ha complementat l'anàlisi de la competitivitat amb la de la sostenibilitat, tant social com medi ambiental, del model de desenvolupament local. Aquesta dimensió, contempla aspectes com que el model econòmic i de desenvolupament comporti l'assoliment d'una elevada participació en el mercat laboral, una millora en la qualitat de l'ocupació i una gestió mediambiental dels recursos naturals utilitzats.

Dit això, és important tenir clar de cara a la interpretació dels resultats, que l'Índex ADEG no analitza el creixement ni el grau de desenvolupament econòmic de les comarques. Aquest es pot aproximar a partir de les variables macroeconòmiques com l'ocupació, la producció, la inversió o la productivitat. Tampoc analitza la millora de les condicions de vida, on els indicadors a utilitzar serien la renda per càpita, la concentració de les rendes o altres de satisfacció de la població. En aquest sentit, una millor posició en relació als determinants de competitivitat de les comarques no sempre comporta un millor comportament econòmic i millores en els nivells de benestar. Aquest dependrà de com s'hagin utilitzat aquests factors de cara a consolidar i augmentar els avantatges competitius (l'adequació de les estratègies i les inversions), del comportament de la resta de territoris i de l'impacte social i mediambiental del model de creixement.

Un altre aspecte rellevant a tenir en compte a l'hora d'interpretar els resultats són les limitacions inherents a la unitat territorial adoptada: la comarca. En aquesta adaptació dels models que s'utilitzen a escala nacional i regional, és important tenir present, d'una banda, que els governs locals tenen poca o gens capacitat d'influir en la formulació de polítiques macroeconòmiques (sobretot les impositives) i, de l'altra, que el treball i el capital tenen una major mobilitat a escala local.

¹ La Sra. Maite Espinach Grau ha estat a càrrec de la direcció dels treballs. El disseny i validació de l'Índex ha comptat amb la participació de la Sra. Berta Pongiluppi i Ascon. L'execució dels treballs d'implementació, anàlisi, redacció i edició final han anat a càrrec dels Srs. David Moreno i Lobera i Sergi Cuadrado Ciuraneta.

Tot i aquests condicionants, l'exercici esdevé útil, atès que sí es pot intervenir o almenys tenir capacitat d'influir en alguns aspectes a nivell comarcal en relació a les infraestructures viàries, a les infraestructures de telecomunicacions, a la disponibilitat de sòl, a l'educació i la capacitat pel treball, a la generació d'economies de localització (clústers), a la flexibilitat institucional, al desenvolupament d'agents que incentivin la cooperació, el diàleg i la formulació de polítiques, etc. De fet, el planejament estratègic també permet posar en pràctica polítiques i iniciatives benèfiques per l'estructura econòmica local (reestructuració i impuls de les activitats).

L'objecte final d'aquest treball, doncs, és el d'ajudar a definir amb major precisió les estratègies territorials i les inversions necessàries a dur a terme en cada àmbit analitzat per tal d'avançar en el desenvolupament econòmic i social de les comarques en les que l'ADEG és un agent econòmic i social de referència. Així, amb aquesta publicació es pretén introduir elements per a la reflexió territorial que serveixi pel debat sobre les estratègies a emprendre en el futur i per fer el seguiment dels avenços assolits.

El sistema de posicions relatives utilitzat (o rànquings) és un sistema que, com s'ha demostrat, indueix a l'acció i al debat, atès que la comparació interterritorial ajuda a valorar si s'és competitiu en un determinat àmbit o no, al mateix temps que les posicions sintetitzen, de forma molt entenedora, el lloc que ocupa cada comarca en els diferents àmbits analitzats. A partir d'aquestes posicions, és fàcil establir els punts forts i punts febles en els factors de competitivitat i portar a terme una diagnosi encertada de la situació.

Cal tenir en compte, tanmateix, que són els perfils comarcals els que realment permeten concretar com un territori defineix el seu model de competitivitat i la seva especialització, tal com demostra el fet que, amb els resultats del rànquing a la mà, els majors graus de competitivitat no sempre guarden una relació directa amb els majors nivells de benestar (en termes de renda per càpita) i augments de la productivitat. Cal tenir en compte, doncs, que la voluntat de l'índex és ajudar a definir les estratègies territorials en base als factors clau de desenvolupament de cada territori, però que l'ordenació resultant no deixa de ser un exercici economètric, per tal d'aportar elements de debat i analitzar la realitat, però que hi pot haver territoris que siguin poc competitiu en el marc global de competència internacional, però que hagin desenvolupat estratègies de desenvolupament basades en economies regionals i nacionals, que han comportat nivells de benestar elevats, com podria ser el cas d'algunes de les comarques pirinenques o d'altres comarques fora de l'àmbit metropolità.

L'ADEG complementa l'anàlisi econòmica de les tres comarques amb l'*Informe de Conjuntura Econòmica Garraf, Alt Penedès i Baix Penedès*²; una publicació de caràcter trimestral que analitza el comportament econòmic dels sectors productius més significatius de l'economia i els principals indicadors d'activitat, i que compta ja amb 25 edicions. Ambdues eines han servit per a aportar elements de debat i fomentar la comprensió de la realitat econòmica.

El document, com en les edicions anteriors, està estructurat en cinc apartats. El primer, analitza la competitivitat de l'economia catalana. El model d'anàlisi és una versió ampliada del que s'utilitza per a les comarques, atès que la informació disponible a nivell autonòmic és major que la comarcal. En total es recullen i analitzen 46 indicadors que aproximen els deu determinants de la competitivitat comarcal. La lectura es complementa amb cinc indicadors més que aproximen el comportament econòmic enregistrat i amb els quals es fa una lectura conjunta.

El segon apartat estableix el rànquing comarcal de competitivitat i analitza els valors obtinguts per les comarques i les seves variacions respecte a les edicions anteriors. També presenta el mapa comarcal de la competitivitat, on es poden observar les zones geogràfiques en relació a la posició competitiva que ocupen.

El tres apartats següents presenten la situació competitiva i l'evolució dels factors de competitivitat a les tres comarques del Penedès-Garraf amb l'objecte de fer-ne un seguiment.

Per acabar, es detalla en profunditat el model d'anàlisi de la competitivitat, tant pel que fa al concepte i la seva definició, les dimensions i els indicadors que engloba, com a les millores introduïdes en l'Índex en l'edició del 2009. Així, es defineixen els 45 indicadors utilitzats en el model i es realitzen els aclariments metodològics necessaris per a la interpretació de l'Índex i les seves dimensions.

² L'Informe ADEG de Conjuntura Econòmica es pot consultar al web de l'ADEG: www.adeg.cat/cat/indicadors_adeg.php

L'objecte del treball és ajudar a definir amb major precisió les estratègies territorials i les inversions necessàries a dur a terme en cada àmbit analitzat, per tal d'avançar en el desenvolupament econòmic i social de les comarques

L'ADEG complementa l'anàlisi de la competitivitat de les tres comarques amb la publicació de l'*Informe de Conjuntura Econòmica Garraf, Alt Penedès i Baix Penedès*, que informa sobre el comportament dels sectors econòmics més rellevants

El document, en un primer apartat, analitza la competitivitat de l'economia catalana

En el segon apartat, presenta el rànquing de competitivitat comarcal i el mapa català de la competitivitat

L'Informe analitza la situació competitiva de les tres comarques del Penedès-Garraf

Després de dos anys consecutius en els que s'ha enregistrat una contracció de l'economia catalana, el 2010 torna a marcar valors positius en els nivells de producció

La recuperació els propers anys es preveu lenta i suau

En els aspectes socials és on hi ha hagut majors retrocessos en els darrers anys. Les conseqüències de la crisi econòmica s'han traslladat clarament al mercat laboral, amb una important caiguda dels nivells d'ocupació i de l'increment de l'atur

Pel que fa als factors de competitivitat de Catalunya, hi ha avenços importants en la qualificació dels recursos humans. Aquest factor és bàsic si Catalunya vol competir en el grup de països industrialitzats que produeixen béns i serveis d'alt valor afegit, basats en el coneixement, la innovació i l'ús intensiu de les noves tecnologies

S'observa una millora en el grau de desenvolupament dels serveis relacionats amb l'R+D, però alhora els sectors més intensius en tecnologia i coneixement mantenen una dinàmica negativa

Després de dos anys consecutius de contracció de l'economia catalana, especialment severa durant el 2009, el 2010 torna a marcar valors positius en els nivells de producció. Així, el PIB a preus corrents mostra un tímid avenç del 0,1% a Catalunya respecte al 2009, mentre al conjunt de l'Estat es manté encara lleugerament en negatiu (-0,1%). La recuperació de l'economia és fruit del creixement enregistrat a totes les branques d'activitat excepte a la construcció (que ha patit un retrocés del 6,1%). La indústria amb un creixement del PIB de l'1,8% és la que exerceix de motor, seguida dels serveis, amb una millora del 0,4%, i de l'agricultura, amb el 0,3%. De cara al 2011, l'informe econòmic del BBVA preveu que Catalunya creixi l'any 2011 l'1%, lleugerament per sobre de la taxa interanual enregistrada el darrer trimestre de 2010. La recuperació els propers anys, per tant, es preveu lenta i suau, amb algunes tensions el 2011 pel que fa al finançament públic, l'incompliment de l'objectiu del dèficit i l'apreciació de l'euro.

Així, les previsions de creixement ja apuntades en l'anterior informe s'han acomplert. Tot sembla indicar que les mesures aplicades pels diferents governs han evitat un *crash* històric de l'economia mundial, a semblança dels anys 30. L'augment de la confiança ha comportat una reactivació de la producció i el comerç a nivell mundial. A Catalunya s'ha traslladat en un augment de les exportacions i en la recuperació del sector industrial. Amb la recuperació dels mercats emissors també s'ha enregistrat una millora en totes les activitats relacionades amb el turisme, que han estat l'ànima de la milloria experimentada en el sector terciari. En canvi, la finalització de les mesures d'estímul fiscal (el Pla 2000E, però també d'altres) i l'entrada en vigor de la pujada de l'IVA han comportat un empitjorament del consum familiar durant el segon semestre de 2010. L'altre aspecte, que encara il·lustra l'economia catalana i espanyola és la contracció que es manté a la construcció, que segueix sense aixecar el cap, per tercer any consecutiu, des que al 2008 es va produir l'esclat de la bombolla immobiliària. Als problemes de l'activitat residencial, s'hi afegeix ara la frenada de l'obra pública, per la retallada de la despesa de les administracions, i la reducció de les desgravacions fiscals a l'adquisició d'habitatge, que han entrat en vigor a partir de gener d'aquest any.

La crisi econòmica ha comportat importants retrocessos en els aspectes socials. Les conseqüències s'han traslladat clarament al mercat laboral, amb una important caiguda dels nivells d'ocupació i de l'increment de l'atur. En quatre anys s'han perdut 7,9 punts percentuals de la taxa d'ocupació, del 71% l'any 2007 al 63,1% el 2010, quedant lluny l'objectiu de Lisboa d'assolir taxes d'ocupació superiors al 70% pel 2010. En paral·lel, la taxa d'atur ha passat del 6,6% el 2007 al 17,8% el 2010, un augment d'11,2 punts percentuals. Aquesta menor participació en el mercat de treball de la població ha tingut un impacte directe en les economies familiars, tal i com ho mostra la renda neta de les llars, que durant el 2009 es redueix per primer cop des de l'inici de la sèrie l'any 2004 (l'1,4%). Amb tot, de cara al 2011 es preveu que s'experimenti una lleugera recuperació de l'ocupació. Pel que fa a la qualitat de l'ocupació, les millores que s'observen en la contractació indefinida, que passa del 76% al 81,2% de l'ocupació entre 2007 i 2010, s'expliquen pel fet que la majoria de treballadors/es amb contractes temporals són els que majoritàriament han estat expulsats de l'ocupació, ja que la temporalitat continua sent molt elevada en la nova contractació. I pel que fa a les millores en la sinistralitat, aquestes s'expliquen, en part, a la menor activitat enregistrada en sectors amb una major incidència, com és la construcció.

En canvi, en l'àmbit medi ambiental continuen els avenços. Hi ha un descens en el consum d'aigua per unitat, tant per part de les empreses com per part de la ciutadania, i també s'observa una reducció en la generació de residus i en paral·lel una millora en el seu tractament, tant pel que fa a la recollida selectiva com de la valorització.

Pel que fa als factors de competitivitat de l'economia catalana el balanç és força desigual en funció de les dimensions analitzades i s'enregistren quasi tants avenços com retrocessos. A continuació es descriuen els canvis més significatius en els factors de competitivitat de Catalunya:

- En l'apartat de la qualificació dels recursos humans i dels recursos per l'educació i la formació professional, augmenten el nombre de treballadors/es en el sector de l'ensenyament per quart any consecutiu, també augmenta el percentatge de població amb estudis post-obligatoris i amb titulació superior. Aquest factor és bàsic si Catalunya vol competir en el grup de països industrialitzats que produeixen béns i serveis d'alt valor afegit, basats en el coneixement, la innovació i l'ús intensiu de les noves tecnologies.

- Pel que fa a la capacitat d'innovació i desenvolupament tecnològic, s'observa una millora en el grau de desenvolupament dels serveis relacionats amb l'R+D, però alhora els sectors més intensius en tecnologia i coneixement mantenen una dinàmica negativa. Pel que fa a la indústria, sectors com el de l'automoció, la química i la fabricació de productes informàtics i electrònics han enregistrat un comportament negatiu el darrer any. El mateix passa amb el sector financer i els serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria en el sector terciari. En negatiu, també cal assenyalar el retrocés en la diversificació de l'economia catalana, amb un menor nombre de sectors representatius presents.

- En el capítol d'infraestructures de transport i comunicacions s'enregistra un augment de la inversió pública en les infraestructures viàries i també en l'accés a les xarxes de telecomunicació de banda ampla per part de les llars. En canvi, no s'observen millores quantitatives en el transport públic per carretera ni en la xarxa ferroviària.

T. 1. Indicadors de competitivitat - 2010

Factor	Indicador	2008	2009	2010	Comportament
Comportament econòmic	• Producte interior brut (PIB pm) a preus corrents. Base 2000 (milions d'€)	215.181	207.237	209.727	Positiu
	• PIB per lloc de treball (milers d'euros)	65,6	67,8	70,1	Positiu
	• Taxa de creixement real del PIB (eliminat l'efecte inflació)	-0,9	-3,8	-0,8	Positiu
	• Índex de preus de consum (IPC). Taxes de variació	4,1	0,2	2	
	• Renda mitjana neta anual de les llars (milers d'euros)	28.450	28.046		Negatiu
Sostenibilitat social	• Taxa d'ocupació 15-64 anys (%)	69,9	63,9	63,1	Negatiu
	• Taxa d'atur (%)	9	16,3	17,8	Negatiu
	• Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%)	78,3	81,9	81,2	Negatiu
	• Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (per cada 100.000 treballadors/es)	5.300,5	4333,9	4.081	Positiu
Sostenibilitat mediambiental	• Llocs de treball en activitats mediambientals per cada 10.000 habitants	[1]	25,3	24,9	Negatiu
	• Consum domèstic d'aigua per habitant (m ³)	53,1	-	-	Positiu
	• Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m ³)	463,6	-	-	Positiu
	• Coeficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia)	1,5	1,5	-	Positiu
	• Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%)	31,4	37,5	-	Positiu
	• Residus industrials per km ² (Tn)	-	-	-	
	• Percentatge de residus industrials valoritzats (%)	74,4	-	-	
Qualificació dels recursos humans i recursos per l'educació i la formació prof.	• Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants	178,3	181,7	184,7	Positiu
	• Taxa específica d'escolarització als 17 anys (%)	-	-	-	
	• Percentatge de població de 16 anys i més amb titulació superior (%)	23,6	23,9	24,8	Positiu
	• Percentatge de població amb estudis post-obligatoris (%)	44,8	44,9	75,4	Positiu
	• Percentatge de directius, tècnics professionals i científics (%)	31,7	33,6	33,4	Negatiu
Infraestructures de transport i comunicacions	• Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants	259,9	243,6	236,6	Negatiu
	• Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%)	-	78,4	78,4	Es manté
	• Inversió anual mitjana del DPTOP per km ² . Milers d'euros	72,8	105,9	-	Positiu
	• Percentatge de llars amb banda ampla (%)	47,8	60,4	-	Positiu
	• Autobusos per km ²	5	5	-	Es manté
Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica	• Superfície de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%)	6.372,9	5.945	5.924,3	Negatiu
	• Superfície de sòl urbanitzable (%)	613,6	625,4	630	Positiu
	• Superfície d'edificis no residencials iniciats (milers de m ²)	1.682,6	1.218	-	
Innovació i desenvolupament tecnològic	• Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants	[1]	19,5	29,9	Positiu
	• Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 hab.	[1]	161,8	149,3	Negatiu
	• Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 hab.	[1]	832,6	826,2	Negatiu
	• Índex de diversificació productiva	[1]	37,8	32,8	Negatiu
Accés als mercats clients i proveïdors, accés a la informació	• Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (km) [comarca més allunyada]	159	159	159	Es manté
	• Distància en minuts a l'eix viari principal (comarca més allunyada)	135	135	135	Es manté
	• Distància mitjana al mercat final català (km)	287,6	287,5	287,4	Positiu
	• Densitat de població (habitants/km ²)	229,4	232,8	234	Positiu
	• Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%)	89	89,5	89,5	Es manté
	• Proporció d'empreses amb pàgina web (%)	63,2	62,8	70,4	Positiu
	• Proporció d'empreses que compren o venen per Internet (%)	29,9	30,5	29,6	Negatiu
	• Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%)	28,6	35,8	-	Positiu
Volum de mercat i activitat	• Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats)	15.932	15.869	-	Negatiu
	• Variació de la població (interanual) (%)	2,1	1,5	0,5	Negatiu
	• Habitatges iniciats per 1.000 habitants	3,7	1,7	1,8	Positiu
Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	• Número d'empreses per 1.000 habitants	37,9	35	33,9	Negatiu
	• Número de treballadors autònoms per 1.000 habitants	78,3	74,4	72	Negatiu
	• Variació en l'ocupació (interanual) (%)	-1,4	-6,9	-2,1	Positiu
	• Variació en les empreses (interanual) (%)	-2,7	-6,8	-2,8	Positiu
Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	• Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants	[1]	124,8	124	Negatiu
	• Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 hab.	[1]	48,4	52	Positiu
	• Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants	[1]	105,5	99,5	Negatiu

¹ Disponible a partir de 2009, a partir de la nova classificació d'activitats econòmiques CCAE-2009

En el capítol d'infraestructures de transport i comunicacions s'enregistra un augment en la inversió pública en les infraestructures viàries i també en l'accés a les xarxes de telecomunicació de banda ampla

En l'accés als mercats, s'observa una major penetració d'Internet en la comercialització de béns i serveis i del consum per part de la població

Catalunya perd quota de mercat dins l'Estat i enregistra un estancament de la població que pot comportar l'alentiment de la demanda interior

L'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial es troben en un baix to. Les restriccions actuals d'accés al crèdit, d'una banda, limiten l'operativa de moltes empreses i posen en risc la seva viabilitat futura i, de l'altra, no permeten emprendre noves iniciatives empresarials

■ En l'accés als mercats, hi ha una major presència de les empreses a Internet i un increment en paral·lel del consum per part de la població. La proporció d'empreses amb pàgina web ha passat del 55,5% l'any 2007 al 70,4% l'any 2010 i el percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet també s'ha incrementat considerablement, del 26,0% l'any 2007 al 35,8% el 2009.

■ Pel que fa al volum de mercat i d'activitat els indicadors són negatius. Catalunya perd quota de mercat respecte al conjunt de l'Estat, també s'enregistra un estancament de la població, que pot comportar també un alentiment de la demanda interior i, finalment, l'activitat residencial es manté a uns nivells molt baixos, quasi d'inactivitat, sent aquest un sector rellevant de l'economia catalana.

■ Per acabar, cal assenyalar el baix to en què es troba el dinamisme empresarial i l'esperit emprenedor. D'una banda, hi ha un descens continuat en el nombre d'empreses i de treballadors/es autònoms/es per cada 1000 habitants i, de l'altra, no para de destruir-se teixit empresarial i ocupació. S'espera que les reformes del sistema financer que s'estan duent a terme, amb una important recapitalització de les entitats (sobretot per part de les caixes), trenqui amb les restriccions actuals d'accés al crèdit que, d'una banda, limiten l'operativa de moltes empreses i posen en risc la seva viabilitat futura i, de l'altra, no permeten emprendre noves iniciatives empresarials.

Notes

Trenta-set dels cinquanta-un indicadors que es presenten són els utilitzats en l'elaboració de l'Índex de competitivitat o bé una adaptació. En aquest darrer cas, com que l'objectiu és analitzar com evolucionen alguns factors de competitivitat per Catalunya i l'objecte no és analitzar en termes comparatius la situació de Catalunya (com en l'Índex, on l'objectiu és comparar comarques), s'han hagut d'adaptar per tal de fer aquest exercici d'anàlisi global de la competitivitat catalana. Per exemple, quan es vol aproximar el factor disponibilitat de sòl, en lloc d'analitzar el Percentatge de sòl urbanitzable (que és un indicador comparable a nivell comarcal), s'analitza l'evolució de la Superfície sòl urbanitzable (en km²).

Atès que a nivell autonòmic hi ha major disponibilitat d'estadístiques, s'han afegit catorze indicadors més que permeten obtenir una visió més completa de l'evolució dels factors de competitivitat analitzats. En primer lloc, s'ha afegit una dimensió que analitza el comportament econòmic. El indicadors de comportament econòmic sintetitzen les variacions en la productivitat i en els nivells de benestar. En termes de competitivitat, una regió és més competitiva si milloren els nivells de riquesa i de benestar en termes relatius. En conseqüència, es pot analitzar la incidència que tenen els factors de competitivitat i les estratègies de desenvolupament en els increments dels nivells de vida de la població.

Per avaluar si la situació catalana millora o no quant a l'accés als mercats, s'ha analitzat l'evolució de les distàncies màximes (del conjunt de comarques als pols d'accés als mercats internacionals, als eixos viaris principals i de la distància mitjana al mercat català), per tal de veure si s'han reduït o no durant el període. És a dir, veure si s'han reduït les distàncies de les comarques catalanes més allunyades dels mercats.

També s'han utilitzat altres fonts que estan més actualitzades a nivell de Catalunya. És el cas de la Renda bruta familiar disponible que a nivell comarcal l'última referència és de 2004 i també del percentatge de població amb titulació superior, on l'Enquesta de Població Activa per Catalunya (IV trim.) permet fer estimacions més actualitzades de la situació catalana i que a nivell comarcal només es disposa de les actualitzacions censals cada 5-10 anys. Cal assenyalar, que en l'anàlisi per Catalunya l'indicador utilitzat es circumscriu a la població de 16 i més anys i no als de 10 i més anys que s'utilitza en els comarcals (aquest tram d'edat és més adequat per analitzar el nivell d'instrucció de la població en edat de treballar).

També s'ha utilitzat pel conjunt de Catalunya la taxa d'ocupació 16-64 anys a partir de l'EPA en lloc d'utilitzar la proporció llocs de treball localitzats per cada cent persones en edat de treballar que s'ha utilitzat a nivell comarcal. De fet, com que no es poden calcular les taxes d'ocupació a nivell comarcal, s'utilitza aquesta proporció per tal d'obtenir-ne una aproximació.

La comarca del Barcelonès se situa, un any més, com la comarca amb més avantatges competitius de Catalunya, amb un Índex de 66,9 sobre 100³. Segons aquest Índex, el Barcelonès encapçala el rànquing de competitivitat comarcal en solitari, a força distància de la resta de comarques catalanes. L'evolució de l'Índex mostra també una millora en la competitivitat global de 4 dècimes⁴.

Taula 2. Índex ADEG 2003-2010

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Índex 2009	Índex 2010	Variació
Barcelonès	2	3	2	1	6	2	1	1	66,5	66,9	-
Baix Llobregat	5	6	4	5	4	4	2	2	47,6	48,2	-
Vallès Occidental	1	1	1	2	1	1	3	3	47,6	48,2	-
Tarragonès	3	2	3	4	2	3	5	4	44,2	45,5	1
Gironès	4	4	6	3	3	5	4	5	44,9	45,1	-1
Segrià	6	5	5	6	5	6	6	6	41,2	41,5	-
Vallès Oriental	7	7	7	8	7	7	7	7	40,3	41,3	-
Pla de l'Estany	19	20	18	17	19	18	9	8	37,2	39,5	1
Maresme	11	12	10	11	12	12	10	9	37,2	39,1	1
Baix Camp	9	8	8	7	8	8	11	10	36,6	38,9	1
Alt Camp	15	13	13	12	11	13	8	11	37,8	38,2	-3
Garraf	17	16	17	19	18	16	14	12	35,5	37	2
Osona	10	11	12	13	13	11	12	13	36,3	36,4	-1
Alt Penedès	12	10	11	10	10	10	13	14	35,8	36,1	-1
Bages	8	9	9	9	9	9	15	15	32,2	34,2	-
Selva	16	17	16	16	15	22	16	16	32,9	33,4	-
Alt Empordà	13	14	14	15	14	15	18	17	31,7	32,7	1
Garrotxa	18	19	20	20	23	19	17	18	32	32,5	-1
Anoia	14	15	15	14	16	17	20	19	31,3	31,7	1
Ripollès	24	25	26	28	19	30	22	20	29,9	36,6	2
Baix Penedès	23	22	22	22	24	23	21	21	31,2	31,4	-
Urgell	21	18	19	18	17	14	19	22	31,6	31,4	-3
Conca de Barberà	33	32	32	32	31	29	23	23	29,6	30,4	-
Baix Ebre	22	21	23	23	20	25	27	24	27,4	29,3	3
Solsonès	25	26	24	27	27	28	26	25	27,6	29,1	1
Segarra	32	27	28	26	25	24	24	26	28,3	28,7	-2
Berguedà	27	33	30	30	32	32	30	27	25,9	26,9	3
Pallars Jussà	37	37	38	35	34	36	28	28	27,1	26,9	-
Baix Empordà	20	23	21	21	22	21	32	29	25,2	26,7	3
Pla d'Urgell	28	24	27	24	21	20	25	30	28,2	26,5	-5
Cerdanya	26	28	25	25	26	27	35	31	23,8	25,7	4
Alt Urgell	29	31	33	33	33	33	33	32	25,2	25,6	1
Ribera d'Ebre	36	39	37	36	36	37	29	33	26,1	24,8	-4
Noguera	31	29	29	29	30	26	31	34	25,5	24,8	-3
Val d'Aran	34	34	24	34	35	35	37	35	23	24,2	2
Montsià	30	30	31	31	28	31	34	36	23,8	23,7	-2
Pallars Sobirà	38	36	36	38	39	38	36	37	23,3	22,4	-1
Garrigues	35	35	35	37	37	34	39	38	21	21	1
Priorat	40	40	41	41	41	41	38	39	21,2	20,6	-1
Alta Ribagorça	39	38	39	39	38	40	40	40	20,2	19,3	-
Terra Alta	41	41	40	40	40	39	41	41	17,9	17,9	-

¹ Trencament de la sèrie degut a la revisió

³ Amb la mètrica utilitzada en la construcció de l'Índex, una comarca que presentés els millors paràmetres possibles en tots els indicadors obtindria una puntuació final de 100 en l'Índex.

⁴ La poca variació enregistrada en la competitivitat de les comarques és degut a què els Índexs que es construeixen any a any no pateixen canvis significatius. Això és així, perquè els canvis estructurals només es poden percebre a mig o, fins i tot, a llarg termini.

El Barcelonès encapçala el rànquing de competitivitat comarcal en solitari, a força distància de la resta de comarques catalanes

En un segon terme, hi ha les comarques del Baix Llobregat i el Vallès Occidental, que ocupen la segona i tercera posició i es col·loquen, altre cop, en una situació d'empat tècnic

El tercer grup de comarques amb més avantatges competitives el formen el Tarragonès i el Gironès

El quart grup de comarques més competitives està format pel Segrià i el Vallès Oriental

L'Alta Ribagorça i la Terra Alta tornen a tancar el rànquing

En un segon terme, hi ha les comarques del Baix Llobregat i el Vallès Occidental, que ocupen la segona i tercera posició i, altre cop, tornen a empatar quant al valor de l'Índex obtingut, 48,2. La millora en la competitivitat és de 6 dècimes en ambdues comarques. Així, durant el 2010 la distància amb el Barcelonès s'ha reduït de 19,0 a 18,7 punts.

El tercer grup de comarques amb més avantatges competitiu el formen el Tarragonès i el Gironès, en el quart i cinquè lloc de la competitivitat comarcal, amb un Índex de 45,5 i 45,1. Cal assenyalar l'avenç important enregistrat pel Tarragonès, que ha escalat 1,3 punts en l'Índex respecte al 2009, superant el Gironès. Tot i que els avantatges competitiu d'aquesta darrera comarca també han millorat globalment, l'avenç ha estat molt més tímid.

El Segrià i el Vallès Oriental conformen el quart grup, amb el sisè i setè lloc de rànquing comarcal, amb puntuacions molt similars en l'Índex (41,5 i 41,3 respectivament). En aquest cas, el Vallès Oriental també enregistra un guany important en la competitivitat d'1,1 punts en l'Índex, mentre el Segrià és només d'una dècima de punt.

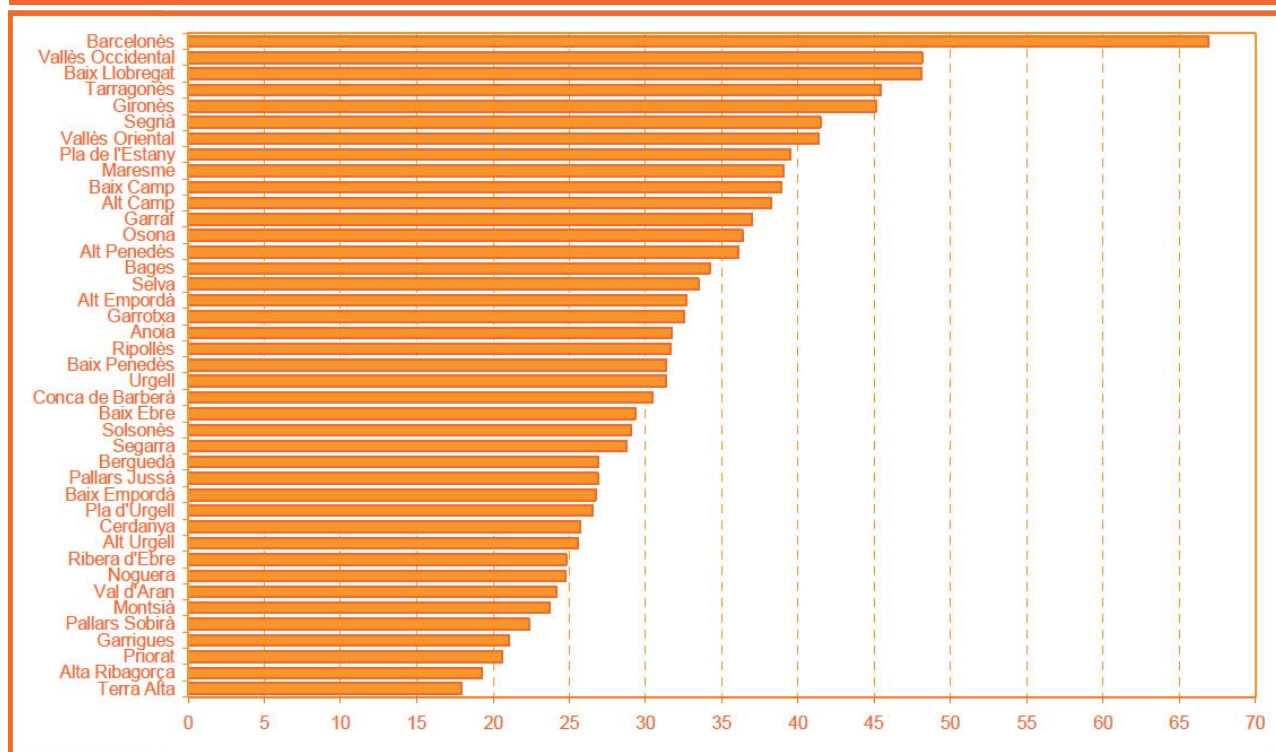
En aquest grup de comarques de Catalunya amb més avantatges competitiu també hi ha el format pel Pla de l'Estany, Maresme, Baix i Alt Camp, que ocupen les posicions 8 fins a la 11 del rànquing, amb valors que van des de 39,2 a 38,2. Aquest grup de comarques –excepte l'Alt Camp– és el que ha mostrat una millora més significativa en els seus factors de competitivitat en el conjunt de comarques analitzades, amb increments d'entre 2 i 2,3 punts en l'Índex. En canvi, l'augment a l'Alt Camp ha estat més discret (de 5 dècimes). Aquest fet ha comportat canvis importants pel que fa a la posició d'aquesta comarca en el rànquing general, que ha baixat tres posicions.

Pel que fa referència a la part inferior del rànquing, les comarques amb menors avantatges competitiu en relació al model plantejat són, altre cop, l'Alta Ribagorça i la Terra Alta.

Com ja es va apuntar en l'anterior informe, l'anàlisi geogràfica dels nivells de competitivitat resultant permet distingir sis àmbits territorials diferents. En aquests àmbits, hi tenen un paper important aspectes com la influència de la metròpoli de Barcelona, de la resta de capitals de província i de les principals infraestructures de comunicació. Els àmbits que resulten són els següents:

- Un primer grup format tant sols pel Barcelonès que, tot i la seva reduïda extensió, concentra bona part del mercat i de l'activitat econòmica de Catalunya, disposa dels nivells més alts de qualificació de la població, de les millors infraestructures i serveis de transport, major desenvolupament d'activitats d'alt valor afegit i de serveis d'R+D, així com de serveis de suport a l'activitat productiva.

Puntuació obtinguda a l'Índex ADEG 2010

Mapa comarcal segons la posició ocupada a l'Índex

■ El segon àmbit està format per aquelles comarques integrades en la dinàmica metropolitana de Barcelona i que compten, a més, amb un component industrial força important (Baix Llobregat, Vallès Occidental i Vallès Oriental) en les que els avantatges són la proximitat al mercat, la disponibilitat de sòl, les bones infraestructures de transport i telecomunicacions i la presència de sectors d'alt valor afegit. En un mateix nivell de competitivitat també hi ha les comarques que compten amb capitals de província (Gironès, Tarragonès i Segrià) i que, tot i que amb menor mesura, també suposen l'expressió de l'avanç del fet metropolità a Catalunya. Els factors més rellevants de la seva competitivitat són els mateixos que el Barcelonès, però amb menor mesura, sobretot pel que fa als nivells de qualificació.

■ Per sota, hi hauria un tercer grup, on s'encabeixen aquelles comarques a les quals també arriben les dinàmiques de les diferents àrees metropolitanes, tot i que amb una intensitat menor. Aquestes comarques conformen, així, una segona corona al voltant d'aquestes àrees: l'Alt Penedès, el Garraf i el Maresme al voltant del Barcelonès, l'Alt i el Baix Camp al voltant del Tarragonès i el Pla de l'Estany de forma annexa al Gironès.

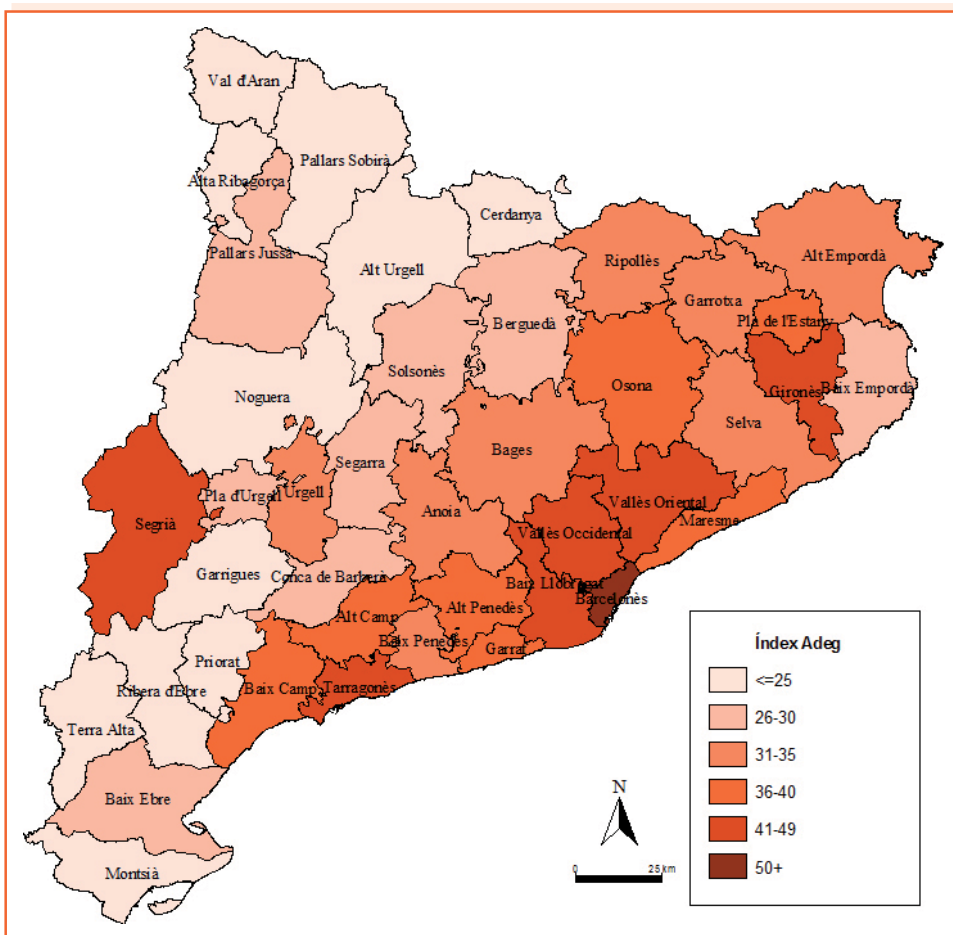
S'afegeix a aquest grup la comarca d'Osona. Cap d'aquestes comarques comparteixen trets comuns i els avantatges competitius són diferents en cada cas.

■ El quart grup ja engloba, ara sí, pràcticament tot l'eix mediterrani català, conformant una tercera corona de comarques al voltant dels pols econòmics del país. Es tracta de les comarques de l'Anoia, el Bages, la Selva, la Garrotxa, l'Alt Empordà i el Baix Penedès. En aquest grup s'hi afegeix l'Urgell, a mig camí entre l'àrea de Barcelona i Lleida, i el Ripollès.

■ El cinquè grup està format per comarques ja més allunyades dels principals centres econòmics, formant una quarta corona. Aquest àmbit està conformat en un primer grup, per les comarques del Berguedà, el Solsonès, la Segarra i la Conca de Berguedà al voltant de l'eix metropolità de Barcelona i que definiria el seu darrer àmbit d'influència. Cal afegir-hi l'Alt Urgell com a part de l'eix Lleida-Mollerussa-Tàrrrega-Cervera-Igualda i les comarques més extremes de l'eix mediterrani: el Baix Ebre i el Baix Empordà.

■ Finalment, en el sisè grup es troben aquelles comarques que romanen més al marge: comarques pirinenques, com La Vall d'Aran, l'Alta Ribagorça, el Pallars Sobirà i la Cerdanya, comarques de l'Ebre, la Terra Alta i el Montsià, i dues comarques d'interior, poc poblades i amb una orografia i comunicacions més complicades, com són el Priorat i les Garrigues.

En definitiva, tal i com es pot observar en el mapa, es dibuixa un àmbit, pel que fa al nivell de competitivitat, que va des del Baix Camp fins al Maresme –tot i que es podria allargar, encara, fins al Gironès, incloent també el Pla de l'Estany–, que coincideix amb dues de les grans àrees metropolitanes de Catalunya, i per on passen bona part de les vies, tant viàries com ferroviàries, del corredor de comunicació mediterrani, amb puntuacions per sobre de 35. Val a dir que, en aquest sentit, l'àmbit Penedès-Garraf es troba en una localització estratègica, al bell mig d'aquest eix de competitivitat català, i com a ròtula entre les àrees de Barcelona i de Tarragona-Reus.

Es dibuixa un àmbit, que va des del Baix Camp fins al Maresme, que coincideix amb dues de les grans àrees metropolitanes de Catalunya, i per on passen bona part de les vies del corredor de comunicació mediterrani

L'àmbit Penedès-Garraf es troba en una localització estratègica, al bell mig d'aquest eix de competitivitat català, i com a ròtula entre les àrees de Barcelona i de Tarragona-Reus.

L'Alt Penedès

L'Alt Penedès ha enregistrat una evolució negativa i ha passat d'estar entre les 10 comarques més competitives de Catalunya a ocupar un segon terme

La presència d'activitats d'alt valor afegit i de serveis de suport a l'activitat empresarial, juntament amb l'elevada diversificació de l'economia confereixen a l'Alt Penedès una elevada capacitat per adoptar innovacions i afrontar iniciatives empresarials que comportin en un futur millores en els nivells de benestar i de creixement econòmic

Un altre avantatge competitiu de l'Alt Penedès és en relació als mercats, principalment pel que fa a la distribució de mercaderies a través de la xarxa viària amb destinació Espanya i Europa i l'accés al mercat català

En canvi, el punt més feble en la competitivitat de l'Alt Penedès, és el dèficit existent en l'educació de la població

També és un desavantatge per la competitivitat de la comarca el fet d'enregistrar un baix dinamisme empresarial i esperit emprenedor

L'Alt Penedès perd una posició en el rànquing de la competitivitat comarcal i passa a ser la 14a comarca que ofereix millors condicions pel desenvolupament empresarial. Aquesta pèrdua s'acumula al retrocés de tres posicions experimentat en l'edició anterior amb l'aplicació del nou model de càlcul. Dins el context català la comarca ha enregistrat una evolució negativa i ha passat d'estar entre les 10 comarques més competitives de Catalunya a ocupar un segon terme, en una posició intermèdia-alta. En el context Penedès-Garraf, se situa dos posicions per darrera del Garraf i a molta distància, en termes de competitivitat, del Baix Penedès.

Un dels aspectes en el que la comarca presenta majors avantatges competitiu és en relació a la seva especialització productiva, amb una presència rellevant de sectors d'alt valor afegit que són claus de cara a la competitivitat a llarg termini de la comarca. Aquest avantatge és fruit de la presència d'activitat industrial de mitjana-alta tecnologia i de serveis intensius en coneixement (principalment financers) que situa a l'Alt Penedès en posicions capdavanteres en el context català. L'elevada incidència d'aquests sectors defineix la capacitat que tenen les empreses d'adoptar innovacions tecnològiques i l'elevada formació dels seus treballadors/es. Aquestes són condicions bàsiques i necessàries per operar en economies que vulguin produir productes i serveis d'alt valor afegit i que comportin a llarg termini millores en els nivells de benestar.

Un altre tret característic del seu teixit productiu és l'elevada diversificació de l'economia. En aquest indicador, l'Alt Penedès se situa com l'economia comarcal més diversificada de Catalunya. Alguns estudis relacionen diversificació amb innovació, ateses les sinèrgies que s'estableixen entre les diverses activitats econòmiques. Amb tot, pel que fa a l'anàlisi dels avantatges relacionats amb la capacitat d'innovació, es detecten dèficits en el grau de desenvolupament dels serveis d'R+D+i a la comarca. Tanmateix, obté una posició intermèdia-alta, fruit de la millora enregistrada respecte el 2009.

Aquesta capacitat per la innovació i el desenvolupament tecnològic es complementa amb un important desenvolupament de serveis de tecnologies de la informació i serveis financers, que són bàsics per portar a terme projectes empresarials de futur. En canvi, hi ha un cert dèficit pel que fa a l'oferta de serveis empresarials avançats.

El tercer aspecte en el que l'Alt Penedès està ben situat és en relació als avantatges distributius, on obté una posició intermèdia-alta. Pel que fa a l'accés als mercats, la comarca està ben connectada als eixos viaris principals d'àmbit estatal i de relació amb Europa i ocupa la 6a posició comarcal pel que fa a l'accés al mercat català. La seva posició geoestratègica pel que fa als mercats i el fet que és una de les comarques amb major disponibilitat de sòl, situa a l'Alt Penedès com una de les comarques amb més oportunitats per a la localització d'activitats en les que el factor distribució sigui clau. En canvi, pel que fa al mercat local, cal assenyalar els desavantatges que presenta en relació a la distribució de productes i serveis, ja que hi ha una elevada disseminació de la població en nuclis urbans petits. En el capítol de les infraestructures i serveis de transport, la comarca se situa en una posició d'avantatge en aspectes com l'accés a la xarxa ferroviària per part de la població, el desenvolupament dels serveis de transport i les inversions en infraestructura viària i de comunicacions. Contràriament, la situació és de desavantatge pel que fa a les infraestructures de telecomunicacions, amb una menor extensió de la banda ampla a les llars.

El punt més feble en la competitivitat de l'Alt Penedès, és el dèficit existent en l'educació de la població, on ocupa una posició intermèdia-baixa. Aquest dèficit és sobretot pel que fa a l'escolarització post-obligatòria i universitària, on el percentatge de població que finalitza aquests estudis és comparativament baix i la taxa d'escolarització als 17 anys és de les més baixes del panorama comarcal. En canvi, els serveis educatius i de formació enregistren un grau de desenvolupament comparativament alt i han enregistrat un avenç positiu respecte al 2009. En aquest punt també contrasta el fet que els nivells educatius de la població siguin baixos però alhora el mercat laboral comarcal sigui força exigent quant a les qualificacions.

Un altre punt feble és el baix dinamisme empresarial i esperit emprenedor que s'observa: l'Alt Penedès ocupa una posició intermèdia-baixa en els indicadors que configuren aquesta dimensió. El nombre d'empreses i de treballadors/es autònoms/es per cada mil habitants són comparativament baixos. També és força negativa l'evolució del nombre d'empreses, que mostra com a la comarca s'ha destruït més teixit empresarial que en d'altres.

L'estructura productiva existent a l'Alt Penedès –amb una important diversificació econòmica i la presència d'activitats d'alt valor afegit– ha comportat l'assoliment de nivells elevats de participació en el mercat de treball per part de la població i en unes condicions més favorables que a la majoria de comarques de Catalunya, esdevenint un dels models més sostenibles del panorama català des del punt de vista social.

El Baix Penedès manté la mateixa posició en el rànquing de competitivitat comarcal del 2009. Dins el panorama català se situa en una posició intermèdia, la 21, al ben mig de la classificació. Tot i que no canvia de posició, l'Índex obté una millora general de dues dècimes respecte a l'edició anterior. En l'àmbit Penedès-Garraf apareix com la pitjor situada en termes de competitivitat.

En l'anàlisi dels factors de competitivitat del Baix Penedès sorprèn la bona puntuació que obté la comarca en el capítol de la innovació i el desenvolupament tecnològic. De fet, a partir de l'exploració dels indicadors que formen part d'aquest factor de competitivitat es desprèn que el Baix Penedès és la comarca de Catalunya on hi ha un desenvolupament més important dels serveis d'R+D. Una possible explicació seria la presència al municipi de Santa Oliva del centre IDIADA (Institut de Recerca Aplicada de l'Automòbil). La localització d'un centre de recerca d'aquestes dimensions en una comarca relativament poc poblada comporta que, en termes relatius, s'enregistri un desenvolupament important d'aquesta activitat. La resta d'indicadors que mesuren la capacitat per la innovació i el desenvolupament tecnològic mostren com la situació del teixit productiu no és tan favorable. De fet, el desenvolupament de serveis intensius en coneixement i d'activitat industrial de mitjana-alta tecnologia ocupa una posició intermèdia-baixa dins el panorama comarcal català.

La comarca també obté un mal registre en el capítol de la qualificació dels recursos humans i els recursos educatius existents. El percentatge de població amb estudis universitaris és del 8,1%, un dels més baixos del context comarcal. També s'observen dificultats per donar continuïtat als estudis post-obligatoris als joves, amb una taxa d'abandonament als 17 anys del 48,5%, que només és superada per tres comarques. Pel que fa als recursos educatius, l'indicador de llocs de treball del sector mostra comparativament un menor desenvolupament d'aquests (34 posició). És en el capítol de l'accés als mercats i els avantatges distributius on el Baix Penedès obté un millor registre. La comarca té connexió directe als eixos viaris principals, fet que permet la distribució de béns i serveis per aquest mitjà al conjunt de Catalunya, l'Estat i Europa. Ocupa una posició d'avantatge pel que fa a la distribució al mercat català, amb una distància mitjana a aquest de 83,6 kms (és l'11a comarca més ben posicionada). Pel que fa a la distribució internacional, ocupa la 12a posició comarcal per la proximitat als pols de distribució de serveis i mercaderies (ports i aeroports): a 25kms del més proper. Pel que fa al mercat intern, és força compacte i concentrat en nuclis de població de més de 5 mil habitants, fet que facilita la distribució. D'altra banda, obté un bon registre pel que fa als serveis públics, amb una xarxa ferroviària que dona accés directe al 78,6% de la població que hi resideix i una cobertura d'autobusos en relació a la dimensió territorial, de les més elevades del context comarcal català. En el capítol de les inversions en infraestructures de transport, també obté un bon registre en termes comparatius. Per contra, és en les telecomunicacions i en el desenvolupament dels serveis de transport on la situació és de clar desavantatge respecte a la resta de comarques.

A aquests avantatges distributius s'ha d'afegir la bona posició que ocupa pel que fa a la disponibilitat de sòl, ambdós aspectes confereixen un important actiu per a la localització d'activitat econòmica, així com també per l'atracció de població. En aquest sentit, s'observa com l'increment de població enregistrat durant el 2010 és dels més alts del panorama català, el 9è en termes interanuals.

Tot i les bones condicions que ofereix la comarca de cara a l'atracció d'activitat empresarial i la generació d'oportunitats, és en l'apartat de dinamisme empresarial i esperit emprenedor on obté pitjors resultats. De fet, és la comarca de Catalunya amb una menor presència d'empreses per cada mil habitants i també ocupa les posicions més baixes en relació als treballadors/es autònoms/es. La comarca, a més, ha enregistrat un dels pitjors comportaments del panorama comarcal català durant la retracció econòmica actual, amb una important destrucció de llocs de treball i de teixit empresarial.

Com en el cas del Garraf, l'activitat econòmica generada al Baix Penedès és insuficient per cobrir el volum de població que hi resideix. Així, els llocs de treball localitzats a la comarca només cobreixen el 33,6% de la població en edat de treballar, sent la segona taxa més baixa de tot Catalunya (per darrera del Garraf). Això comporta que la majoria de la població ocupada es desplaci a d'altres comarques amb més oportunitats laborals i que la taxa d'atur comarcal sigui la més elevada de Catalunya: el 14,6% de la població potencialment activa. Tot i que aquest és un tret característic de la comarca - fins i tot en èpoques de creixement econòmic- amb l'important destrucció de teixit productiu enregistrat els darrers anys, aquesta situació no ha fet més que empitjorar.

Dins el panorama català, el Baix Penedès se situa en una posició intermèdia de competitivitat: la 21

La bona posició que obté en el capítol de la innovació i el desenvolupament tecnològic és degut a la presència del centre IDIADA, ja que en el desenvolupament de serveis intensius en coneixement i d'activitat industrial de mitjana-alta tecnologia ocupa una posició intermèdia-baixa

També ocupa una posició de desavantatge en l'apartat de la qualificació dels recursos humans i dels recursos educatius

És en el capítol de l'accés als mercats i els avantatges distributius on el Baix Penedès obté un millor registre

A aquests avantatges distributius s'ha d'afegir la bona posició que ocupa pel que fa a la disponibilitat de sòl, ambdós aspectes confereixen un important actiu per a la localització d'activitat econòmica

Amb tot, es registra un baix dinamisme empresarial

L'activitat econòmica generada al Baix Penedès és insuficient per cobrir el volum de població que hi resideix

Aquest és el motiu que sigui la comarca amb la taxa d'atur més elevada de Catalunya

Durant el 2010 es converteix en la 12a comarca amb més avantatges competitiu de Catalunya

En pocs anys ha escalat progressivament 7 posicions en el rànquing

La principal fortalesa del Garraf –en termes de competitivitat– continua sent l'elevat nivell d'instrucció de la població

Amb tot, aquest avantatge no es trasllada a l'activitat econòmica amb una major presència de sectors intensius en coneixements i tecnologia

A més del factor humà, la comarca també es troba en situació d'avantatge en relació als factors que tenen a veure amb la distribució de béns i serveis

La destrucció d'ocupació i de teixit empresarial ha estat de les més importants dins el panorama català

L'insuficient pes del sector financer apareix com un desavantatge important de cara a la recuperació del teixit empresarial

L'activitat econòmica generada al Garraf és insuficient per cobrir el volum de població que hi resideix, fet que repercuteix en una elevada mobilitat per motiu de treball i en la incidència de l'atur

El Garraf és, de les tres comarques analitzades, la més ben situada en termes de competitivitat i obté un guany de dos posicions respecte al 2009 i 1,5 punts en l'Índex. Durant el 2010 es converteix en la 12a comarca amb més avantatges competitiu de Catalunya. En pocs anys ha escalat progressivament 7 posicions en el rànquing.

La principal fortalesa del Garraf –en termes de competitivitat– continua sent l'elevat nivell d'instrucció de la població. És la comarca de Catalunya amb major presència relativa de població amb estudis superiors i la segona on hi ha més població amb estudis post-obligatoris. És també la comarca amb més població ocupada en tasques directives i d'elevada qualificació. Aquests són avantatges competitiu claus per competir en la producció de béns i serveis d'alt valor afegit. Tanmateix, aquest recurs pot estar en perill de cara al futur atesa l'elevada incidència de l'abandonament dels estudis en l'etapa post-obligatoria de l'alumnat actual i d'un desenvolupament insuficient dels recursos educatius i formatius a la comarca, que durant el 2010 ha empitjorat en termes comparatius (on ocupa una posició intermèdia dins el panorama català).

Per bé que el capital humà és un dels principals factors de competitivitat de la comarca, aquest no es trasllada a l'activitat econòmica. Així les coses, el desenvolupament dels serveis d'R+D al Garraf marquen un valor força discret, també és el cas dels serveis intensius en coneixement i de la indústria de mitjana-alta tecnologia. En aquest mateix punt també és destacable la baixa diversificació productiva que mostra l'economia comarcal.

A més del factor humà, la comarca també es troba en situació d'avantatge en relació als factors que tenen a veure amb la distribució de béns i serveis. És la 8a comarca més competitiva pel que fa a l'accés als mercats. Està ben connectada als eixos viaris principals, prop del principal mercat que és l'àrea metropolitana de Barcelona i amb un mercat interior força compacte que facilita la distribució de béns i serveis. D'altra banda, també ocupa una posició d'avantatge pel que fa a les infraestructures de transport. És una de les comarques amb major inversió pública en la xarxa viària de Catalunya, en l'apartat del transport públic també és de les que la població té major accés a la xarxa ferroviària i una bona cobertura d'autobusos. A més, amb el 66% de les llars connectades a la banda ampla, és la 2a comarca de Catalunya (escala quatre posicions). Per contra, ocupa una posició de desavantatge pel que fa al desenvolupament dels serveis de transport, amb 91,4 llocs de treball per cada 10 mil habitants (i ha empitjorat respecte al 2009). En termes de mercat i de volum d'activitat, el Garraf ocupa la 16a posició i per tant l'atracció que ofereix dins el panorama comarcal és moderadament alta. No obstant això, durant el 2010 és de les comarques que experimenta un major creixement de la població (la 6a que més creix respecte al 2009). Per contra, la construcció obté un dels pitjors registres comarcals i, tenint en consideració el pes que té el sector en l'economia, aquest fet il·lustra la seva recuperació i el desenvolupament econòmic general.

Dos apartats de la competitivitat comarcal que també situen al Garraf en desavantatge són els relacionats, d'una banda, amb l'emprenedoria i el dinamisme empresarial i, de l'altra, amb els serveis de suport al teixit productiu. En el primer cas, les debilitats es materialitzen, per exemple, en el baix nombre d'empreses i d'autònoms per cada mil habitants. En aquests indicadors el Garraf obté dels pitjors registres comarcals, amb la posició 38 i 35 respectivament. La destrucció d'ocupació i de teixit empresarial també ha estat dels més importants dins el panorama català. Amb tot, durant el 2010 s'enregistra una lleu millora en termes comparatius en tots aquests aspectes. En aquest sentit, l'insuficient pes del sector financer també apareix com un desavantatge important alhora de millorar la situació del teixit empresarial, atès que l'elevada mortalitat empresarial en part s'explica per les dificultats d'accés al crèdit i, aquest, també condiciona l'impuls de futures iniciatives empresarials. Pel que fa a la resta de serveis de suport a la producció, la comarca se situa en una posició intermèdia alta pel que fa al desenvolupament de serveis empresarials avançats i serveis de tecnologies de la informació.

Com ja s'ha apuntat en anteriors edicions de l'informe, l'activitat econòmica generada al Garraf és insuficient per cobrir el volum de població que hi resideix. Així, els llocs de treball localitzats a la comarca només cobreixen una tercera part de la població en edat de treballar, sent la taxa més baixa de tot Catalunya. Això provoca que la majoria de la població ocupada es desplaci a d'altres comarques amb més oportunitats laborals. Aquesta situació comporta que a la comarca s'enregistrin taxes d'atur elevades, com ho mostra la incidència de l'atur entre la població en edat de treballar, una de les més altes de Catalunya. Aquesta situació no ha fet més que empitjorar des de l'inici de la crisi econòmica.

Factor de competitivitat	Alt Penedès	Baix Penedès	Garraf
Sostenibilitat social	13	41	36
Sostenibilitat mediambiental	34	40	31
Qualificació dels recursos humans i recursos per l'educació i la formació professional	28	34	3
Infraestructura de transport i comunicacions	14	15	10
Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica	16	15	19
Innovació, desenvolupament tecnològic	6	9	23
Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	12	11	8
Volum de mercat i d'activitat	22	18	17
Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	27	40	38
Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	6	38	16

En la següent taula es detalla la situació dels diferents factors de competitivitat que són objecte d'anàlisi, en funció de la posició relativa que ocupen en el rànquing. Les posicions avançades o, si més no, les posicions intermèdies-altes, assenyalen els punts forts en termes de competitivitat. Per contra, les posicions intermèdies-baixes, així com les darreres posicions, indiquen aquells aspectes a millorar i en els quals les comarques són poc competitives en termes comparatius.

	Alt Penedès	Baix Penedès	Garraf
Posicions avançades	<ul style="list-style-type: none"> Innovació, desenvolupament tecnològic (6) Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures (6) 	<ul style="list-style-type: none"> Innovació, desenvolupament tecnològic (9) 	<ul style="list-style-type: none"> Qualificació dels recursos humans i recursos per l'educació i la formació prof. (3) Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació (8) Infraestructures de transport i comunicacions (10)
Posició intermèdia-alta	<ul style="list-style-type: none"> Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació (12) Sostenibilitat social (13) Infraestructures de transport i comunicacions (14) Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica (16) 	<ul style="list-style-type: none"> Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació (11) Infraestructures de transport i comunicacions (15) Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica (15) Volum de mercat i d'activitat (18) 	<ul style="list-style-type: none"> Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures (16) Volum de mercat i d'activitat (17) Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica (19)
Posició intermèdia-baixa	<ul style="list-style-type: none"> Volum de mercat i d'activitat (22) Esperit emprenedor i dinamisme empresarial (27) Qualificació dels recursos humans i recursos per l'educació i la form. prof. (28) 		<ul style="list-style-type: none"> Innovació, desenvolupament tecnològic (23)
Últimes posicions	<ul style="list-style-type: none"> Sostenibilitat mediambiental (34) 	<ul style="list-style-type: none"> Qualificació dels recursos humans i recursos per l'educació i la form. prof. (34) Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures (38) Esperit emprenedor i dinamisme empresarial (40) Sostenibilitat mediambiental (40) Sostenibilitat social (41) 	<ul style="list-style-type: none"> Sostenibilitat mediambiental (31) Sostenibilitat social (36) Esperit emprenedor i dinamisme empresarial (38)

T. 4. Posició en cadascun dels indicadors de competitivitat - 2010

Factor	Indicador	Alt Pdès.	Baix Pdès.	Garraf
Sostenibilitat social	• Llocs de treball sobre població 15-64 anys. 2010	15	40	41
	• Taxa d'atur absoluta de 15-64 anys (%) 2010	27	41	36
	• Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%) 2007	1	30	3
	• Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (per cada 100.000 treb.)	13	16	36
Sostenibilitat mediambiental	• Llocs de treball en activitats mediambientals per cada 10.000 habitants. 2010	34	31	25
	• Consum domèstic d'aigua per habitant (m³). 2008	17	39	34
	• Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m³). 2008	29	40	31
	• Coeficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia). 2009	24	38	33
	• Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%). 2009	17	38	19
	• Residus industrials per km² (Tn). 2008	34	32	35
• Percentatge de residus industrials valoritzats (%). 2008	37	7	30	
Qualificació dels recursos humans i recursos per l'educació i la formació prof.	• Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants. 2010	14	34	18
	• Taxa específica d'escolarització als 17 anys (%). 2007	33	38	25
	• Percentatge de titulats superiors (%). 2007	28	34	1
	• Percentatge de població amb estudis post-obligatoris (%). 2007	29	26	2
• Percentatge de directius, tècnics professionals i científics (%). 2007	13	28	1	
Infraestructures de transport i comunicacions	• Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants. 2010	14	27	34
	• Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%). 2010	14	7	9
	• Inversions del DPTOP per comarques i km² (milers euros) acumulat 2006-09	14	12	9
	• Percentatge de llars amb banda ampla (%). 2009	25	23	2
	• Autobusos per km². 2009	11	10	7
Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica	• Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable 2008	12	23	34
	• Percentatge de sòl urbanitzable 2009	18	13	15
	• Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats. 2009	12	11	16
Innovació i desenvolupament tecnològic	• Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants. 2010	15	1	27
	• Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 hab. 2010	7	30	21
	• Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 hab. 2010	7	30	17
	• Índex de diversificació productiva. 2010	1	25	23
Accés als mercats clients i proveïdors, accés a la informació	• Distància mínima als pols de distrib. de serveis i merc. (km) [comarca més allunyada]	21	12	24
	• Distància en minuts a l'eix viari principal. 2010	1	1	1
	• Distància mitjana al mercat final català (km). 2010	6	11	8
	• Densitat de població (habitants/km²). 2010	12	8	6
	• Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants. 2010	23	14	5
• Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys). 2009	16	19	7	
Volum de mercat i activitat	• Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats). 2009	17	18	15
	• Percentatge d'empreses. 2010	16	19	15
	• Variació de la població (interanual) (%). 2009-2010	26	10	6
	• Habitatges iniciats per 1.000 habitants. 2010	10	20	36
Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	• Número d'empreses per 1.000 habitants. 2010	27	41	38
	• Número de treballadors autònoms per 1.000 habitants. 2010	30	39	35
	• Variació en l'ocupació (interanual) (%). 2009-2010	11	32	33
	• Variació en les empreses (interanual) (%). 2009-2010	25	37	28
Disp. de pols de desenvolupament i infraestructures	• Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants. 2010	26	39	13
	• Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 hab. 2010	10	29	20
	• Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants. 2010	2	32	31

T. 5. Indicadors de competitivitat - 2010

Factor	Indicador	Alt Pdès.	Baix Pdès.	Garraf
Sostenibilitat social	• Llocs de treball sobre població 15-64 anys. 2010	55,6	33,6	33,3
	• Taxa d'atur absoluta de 15-64 anys (%) 2010	11,2	14,6	12
	• Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%) 2007	87,4	73	87
	• Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (per cada 100.000 treb.)	4.511,4	4.678,2	5.756,2
Sostenibilitat mediambiental	• Llocs de treball en activitats mediambientals per cada 10.000 habitants. 2010	3,8	5,2	11,8
	• Consum domèstic d'aigua per habitant (m ³). 2008	53,7	91,1	65,5
	• Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m ³). 2008	461,7	678,6	465,7
	• Coeficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia). 2009	1,5	2,2	1,8
	• Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%). 2009	37,1	22,5	36,6
	• Residus industrials per km ² (Tn). 2008	289,3	229,5	291,2
• Percentatge de residus industrials valoritzats (%). 2008	81,7	84,5	58,4	
Qualificació dels recursos humans i recursos per l'educació i la formació prof.	• Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants. 2010	109,4	63,7	100,1
	• Taxa específica d'escolarització als 17 anys (%). 2007	54,3	48,5	60,8
	• Percentatge de titulats superiors (%). 2007	10	8,1	22,6
	• Percentatge de població amb estudis post-obligatoris (%). 2007	32,8	33,2	45,7
• Percentatge de directius, tècnics professionals i científics (%). 2007	21,1	17,2	28,9	
Infraestructures de transport i comunicacions	• Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants. 2010	185,3	114,6	91,6
	• Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%). 2010	66,4	78,6	75,1
	• Inversions del DPTOP per comarques i km ² (milers euros) acumulat 2006-09	232,3	369,6	419,8
	• Percentatge de llars amb banda ampla (%). 2009	52,6	53,2	66,4
• Autobusos per km ² . 2009	6,1	6,4	10,7	
Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica	• Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable 2008	3,8	1,4	0,3
	• Percentatge de sòl urbanitzable 2009	2,5	3,4	3,1
	• Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats. 2009	2,5	2,5	1,4
Innovació i desenvolupament tecnològic	• Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants. 2010	4	64,5	2,4
	• Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 hab. 2010	235,5	40,8	75,4
	• Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 hab. 2010	614,8	259,9	399,9
	• Índex de diversificació productiva. 2010	24,8	17,2	17,9
Accés als mercats clients i proveïdors, accés a la informació	• Distància mínima als pols de distrib. de serveis i merc. (km) [comarca més allunyada]	41	25	44
	• Distància en minuts a l'eix viari principal. 2010	0	0	0
	• Distància mitjana al mercat final català (km). 2010	71,4	83,6	76,3
	• Densitat de població (habitants/km ²). 2010	176,4	336,8	780,7
	• Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants. 2010	61,6	78,6	94,7
• Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys). 2009	35,8	32,4	36,8	
Volum de mercat i activitat	• Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats). 2009	225	199	298
	• Percentatge d'empreses. 2010	1,3	1	1,5
	• Variació de la població (interanual) (%). 2009-2010	0,2	0,9	1,1
	• Habitatges iniciats per 1.000 habitants. 2010	2,9	2,1	0,9
Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	• Número d'empreses per 1.000 habitants. 2010	32,8	26,3	27,1
	• Número de treballadors autònoms per 1.000 habitants. 2010	73,4	64	68,3
	• Variació en l'ocupació (interanual) (%). 2009-2010	-1,7	-3,2	-3,5
	• Variació en les empreses (interanual) (%). 2009-2010	-2,6	-3,6	-2,8
Disp. de pols de desenvolupament i infraestructures	• Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants. 2010	46,8	26,8	70,3
	• Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 hab. 2010	20	7	12,9
	• Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants. 2010	229,3	12,5	13,7

L'Índex ADEG fa una anàlisi de les condicions que ofereix l'entorn comarcal per a afavorir la competitivitat de les empreses i n'estableix un rànquing comarcal

L'elaboració de l'Índex adEg, en la seva primera edició, de l'any 2004, va suposar una experiència pionera a Catalunya, pel que fa al desenvolupament del concepte de competitivitat i a l'establiment de models d'anàlisi operativa dels factors que la componen, a nivell territorial

El model d'anàlisi de competitivitat territorial de les comarques catalanes

El concepte de competitivitat és un concepte polièdric, pel qual hi ha diferents aproximacions possibles: des del punt de vista territorial, sectorial i empresarial. Aquestes aproximacions s'han desenvolupat des dels inicis de l'anàlisi econòmica, quan els economistes clàssics identificaven quatre grans factors: el sòl, el capital, els recursos naturals i el treball. Tanmateix, al llarg dels anys, s'han anat introduint diferents aspectes, esdevenint la competitivitat un concepte bastant més complex, tal i com s'entén en l'actualitat.

Així, a finals del segle XIX, s'incideix en la importància del paper dels emprenedors i de la gestió empresarial, com a factors clau de la competitivitat. Posteriorment, a mitjans del XX, es posa de relleu la importància de l'educació i la innovació tecnològica, com a factors subjacents del creixement econòmic. Actualment, el concepte s'ha ampliat encara més, introduint-hi el "coneixement" com un dels factors claus.

La complexitat del concepte, així com el seu caràcter multidimensional, fan que se'n puguin trobar diverses definicions. En aquest sentit, els diferents organismes internacionals que s'encarreguen d'anitzar la competitivitat a nivell mundial aporten la seva pròpia definició:

- **IMD (World Competitiveness Yearbook):** La competitivitat és l'habilitat d'una nació per crear i mantenir més valor afegit a les seves empreses i més prosperitat pels seus habitants.
- **World Economic Forum (Global Competitiveness Report):** La competitivitat és l'habilitat d'un país per assolir elevades taxes de creixement del PIB per càpita.
- **European Commission (Competitiveness Advisory Group):** La competitivitat implica elements de productivitat, eficiència i rendibilitat. Però no és una finalitat per si sola. És una forma d'elevat el nivell de vida i incrementar el benestar social. Generalment, incrementant la productivitat i l'eficiència, en el context de l'especialització internacional, la competitivitat proveeix les bases per augmentar els salaris de les persones (excloent la inflació).
- **OCDE:** La competitivitat és el grau en què una nació pot, sota les condicions de lliure mercat, produir productes i serveis que assoleixin els estàndards dels mercats internacionals, al mateix temps que estimula el manteniment i l'expansió dels ingressos reals dels seus habitants a llarg termini.

Segons el que es desprèn d'aquestes definicions, la competitivitat es revela com un concepte aplicable no solament a les empreses o als sectors econòmics, sinó que també es pot utilitzar per a l'anàlisi d'espais geogràfics. Sota aquesta òptica, la productivitat de les empreses està íntimament relacionada amb les condicions de l'entorn immediat en què operen. Per exemple, quan més sofisticades són les estratègies empresarials i els sistemes de producció, més necessari és tenir una oferta laboral amb més alta qualificació, major informació, millors infraestructures, millors proveïdors, millors centres de recerca i innovació, etcètera.

L'Índex ADEG precisament fa una anàlisi de les condicions que ofereix l'entorn comarcal per a afavorir la competitivitat de les empreses i n'estableix un rànquing comarcal.

L'elaboració de l'Índex ADEG, en la seva primera edició, l'any 2004, va suposar una experiència pionera a Catalunya, pel que fa al desenvolupament del concepte de competitivitat i a l'establiment de models d'anàlisi operativa dels factors que la componen, a nivell territorial.

En el seu moment, en la definició de l'Índex es van tenir en compte els treballs desenvolupats per diferents equips d'economia aplicada en l'àmbit català i espanyol. No obstant, a diferència d'altres experiències, el plantejament de l'Índex es caracteritzava per considerar, a més d'aquells factors tradicionalment analitzats pels models més centrats en els factors econòmics, aspectes més relacionats amb qüestions socials o ambientals, en la línia dels plantejaments de l'Estratègia de Lisboa i l'Acord Estratègic per a la Internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana.

En l'edició de 2009, a partir de la reflexió realitzada durant les sis edicions anteriors, es va realitzar un canvi metodològic d'una certa entitat⁵. Així, mirant de seguir la línia encetada però, al mateix temps, introduint aspectes de millora al model, es va fer un plantejament, pel que fa a l'Índex adEg, que s'inspira en els treballs sobre l'anàlisi de la competitivitat realitzats per Michael Porter, i el seu "Diamant de la Competitivitat"⁶, on s'operativitza el concepte de competitivitat, amb plantejaments aplicables a diferents contextos i fenòmens socials. També es van tenir en compte els darrers treballs i els últims avenços pel que fa a l'operativització del concepte⁷.

Partint d'aquestes consideracions, en el model d'anàlisi que s'aplica a partir de l'edició de 2009 de l'índex, la competitivitat queda operativitzada a través dels deu factors següents:

1. Sostenibilitat social
2. Sostenibilitat medi ambiental
3. Qualificació dels recursos humans i recursos d'educació i formació professional
4. Infraestructura de transport i comunicacions
5. Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica
6. Innovació, desenvolupament tecnològic
7. Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació
8. Volum de mercat i d'activitat
9. Esperit emprenedor i dinamisme empresarial
10. Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures

Des del punt de vista operatiu, cada dimensió de la competitivitat està constituïda per una sèrie d'indicadors, de manera que els resultats provenen de la combinació equilibrada dels elements de competitivitat que configuren els diferents factors. Aquests alhora estan formats per un conjunt de 45 indicadors.

L'índex ADEG està conformat per 45 indicadors agrupats en 10 dimensions

Factors de competitivitat (ed. 2004-08)	Núm. indicadors	Factors de competitivitat (revisió 2009)	Núm. Indicadors
1. Cohesió demogràfica i territorial	6	1. Sostenibilitat social	4
2. Qualificació de la mà d'obra	2	2. Sostenibilitat mediambiental	7
3. Transports i comunicacions	2	3. Qualificació dels recursos humans i per l'educació i la formació professional	5
4. Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	5	4. Infraestructura de transport i comunicacions	5
5. Innovació, desenvolupament tecnològic	3	5. Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	3
6. Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	2	6. Innovació, desenvolupament tecnològic	4
7. Ambient i dinàmica de negocis	3	7. Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	6
8. Previsió de sòl	2	8. Volum de mercat i d'activitat	4
		9. Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	4
		10. Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	3
Total indicadors	25	Total indicadors	45

⁵ Els detalls dels canvis metodològics introduïts es poden consultar en l'edició de 2009 al web de l'ADEG (www.adeg.cat).

⁶ Porter, M. E. (1990). *The Competitive Advantage of Nations*. New York. Free Press.

⁷ Veure bibliografia de referència.

26 indicadors s'han calculat amb dades de 2010, 9 amb dades de 2009, 5 amb dades del 2008 i 5 amb dades de 2007

Així, cada dimensió està aproximada a partir d'un mínim de 3-4 indicadors, que analitzen els factors de competitivitat des de perspectives diverses. Tanmateix, tot i la millora registrada els darrers anys en la disponibilitat de les estadístiques oficials, la qualitat de les fonts estadístiques és encara variada, i es continuen detectant buits a l'hora d'aproximar determinats aspectes de la competitivitat, per la qual cosa, unes dimensions estan millor representades que d'altres. D'altra banda, la periodicitat de les dades també suposa una certa dificultat, ja que no totes les dades s'actualitzen de forma anual. En aquest sentit, 26 indicadors s'han calculat amb dades de 2010, 9 amb dades de 2009, 5 amb dades del 2008 i 5 amb dades de 2007.

Factor de competitivitat	Indicador
Sostenibilitat social	<ul style="list-style-type: none"> Llocs de treball sobre població 15-64 anys 2010 Taxa d'atur absoluta 15-64 (%) 2010 Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%). 2007 Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (per cada 100.000 treb.) 2010
Sostenibilitat mediambiental	<ul style="list-style-type: none"> Llocs de treball en activitats mediambientals per cada 10.000 habitants. 2010 Consum domèstic d'aigua per habitant (m³) 2008 Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m³) 2008 Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia) 2009 Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%) 2009 Residus industrials per km² (Tn) 2008 Percentatge de residus industrials valoritzats (%) 2008
Qualificació dels recursos humans i recursos per l'educació i la formació prof.	<ul style="list-style-type: none"> Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants 2010 Taxa específica d'escolarització als 17 anys (%) 2007 Percentatge de titulats superiors 2007 Percentatge de població amb estudis post-obligatoris 2007 Percentatge de directius, tècnics professionals i científics 2007
Infraestructures de transport i comunicacions	<ul style="list-style-type: none"> Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants 2010 Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària 2010 Inversió del DPTOP per comarques i km². Acumulat 2006-2009 Percentatge de llars amb banda ampla 2009 Autobusos per km² 2009
Dispon. de sòl i espai per l'activitat econòmica	<ul style="list-style-type: none"> Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable 2008 Percentatge de sòl urbanitzable 2009 Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats 2009
Innovació i desenvolupament tecnològic	<ul style="list-style-type: none"> Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants 2010 Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants 2010 Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 hab. 2010 Índex de diversificació productiva 2010
Accés als mercats clients i proveïdors, accés a la informació	<ul style="list-style-type: none"> Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (km) 2010 Distància en minuts a l'eix viari principal 2010 Distància mitjana al mercat final català (km) 2010 Densitat de població (habitants/km²) 2010 Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants 2010 Percentat. de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) 2009
Volum de mercat i activitat	<ul style="list-style-type: none"> Quota de mercat a Espanya = 100.000 unitats 2009 Percentatge d'empreses 2010 Variació de la població (interanual) (%) 2009-2010 Habitatges iniciats per 1.000 habitants 2010
Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	<ul style="list-style-type: none"> Número d'empreses per 1.000 habitants 2010 Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants 2010 Variació en l'ocupació (interanual) (%) 2009-2010 Variació en les empreses (interanual) (%) 2009-2010
Disp. de pols de desenvolupament i infraestructures	<ul style="list-style-type: none"> Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants 2010 Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 hab. 2010 Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants 2010

Notes: Els indicadors en color taronja corresponen als introduïts en la revisió del model

A partir de l'edició de 2009 s'ha utilitzat una nova mètrica per a construir l'índex amb l'objecte de millorar la precisió i permetre analitzar les distàncies entre comarques, que l'anterior sistema - basat ordenació cardinal dels indicadors - no permetia. Així, l'Índex adEg, que amb anterioritat només permetia ordenar les comarques, des de 2009 permet ordenar i, al mateix temps, mesurar les distàncies existents entre totes elles.

L'Índex global s'obté a partir de l'agregació ponderada de cadascun dels factors i indicadors. La mètrica es complementa, per tant, amb un sistema de ponderacions dels factors i els indicadors. Els pesos de cadascun dels factors han estat definits per part d'un equip assessor, format per membres de la Junta directiva de l'adEg. També, s'ha afegit un sistema de ponderacions a nivell d'indicadors. Així, en indicadors, s'han assignat pesos diferents en funció de la importància donada a cadascun d'ells i de la seva qualitat. No obstant això, en la majoria dels casos, el pes atorgat a cada indicador ha estat el mateix.

L'assignació d'aquests pesos s'ha fet sota uns criteris que responen a un model concret i, per tant, a uns determinats judicis de valor. En aquest sentit, és considera molt important la generació de serveis avançats així com de productes amb un important component tecnològic. És per això que s'ha donat un pes major a aquelles dimensions que tenen a veure amb aquest fet, com són els aspectes relacionats amb la qualificació, la innovació i el desenvolupament tecnològic i l'accés a la informació. Per altra banda, el model es basa en el fet que les economies són cada dia més obertes i, per tant, s'hi reforcen també aquells factors que poden incidir més en una major o menor competitivitat en aquest context, com ara les infraestructura de transport i comunicacions, l'accés als mercats o la disponibilitat de pols i infraestructures de desenvolupament.

Indicadors - Els 45 indicadors de l'Índex ADEG

Llocs de treball sobre població 15-64 anys	■ Proporció de persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms sobre la població en edat de treballar (15-64 anys).
Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%)	■ Proporció de persones registrades a les oficines d'ocupació (SOC) respecte a la població en edat de treballar (15-64 anys). Constitueix un indicador comparable a nivell territorial de la incidència de l'atur en la població.
Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%)	■ Dades sobre persones assalariades amb contracte fix procedents de l'Enquesta Demogràfica de Catalunya. S'entén per persones ocupades assalariades amb contracte fix aquelles persones que han tingut i continuen tenint un contracte de feina o una successió de contractes amb continuïtat, amb la mateixa empresa. És un indicador de la qualitat de l'ocupació a la comarca.
Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (per cada 100.000 treballadors/es)	■ Índex que calcula la incidència dels accidents laborals per cada 100.000 persones afiliades al Règim General i al Règim Especial de la Mineria del Carbó. Les dades sobre accidents de treball i malalties professionals s'elaboren a partir de les comunicacions d'accidents i de malalties professionals que les empreses i les entitats gestores estan obligades a presentar davant l'autoritat laboral. De la mateixa manera que l'anterior, aquest indicador pretén aproximar la qualitat de l'ocupació a la comarca.
Llocs de treball en activitats mediambientals per cada 10.000 habitants.	■ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 37-39: recollida i tractament d'aigües residuals, activitats de recollida, tractament i eliminació de residus; activitats de valorització, activitats de descontaminació i altres serveis de gestió de residus. Amb aquest indicador es pretén mesurar el grau de desenvolupament dels serveis mediambientals de tractament, recuperació i valorització dels recursos.
Consum domèstic d'aigua per habitant (m³)	■ Consum domèstic d'aigua, en m³, dividit per la població resident. Les dades s'extreuen a partir del volum de facturació que presenten les entitats subministradores.
Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m³)	■ Consum industrial i de serveis d'aigua, en m³, dividit pels centres de cotització que consten al Règim General de la Seguretat Social (RGSS). Les dades s'extreuen a partir del volum de facturació que presenten les entitats subministradores.
Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (Kg/hab/dia)	■ Generació de residus municipals en kg, dividida pel nombre d'habitants i 365,25 (en referència als dies de l'any). Es consideren els residus segons el municipi de producció. Els residus municipals no inclouen les cendres d'incineradores, els llots de depuradores o els rebuïjos de les plantes de reciclatge i compostatge. Sí que s'hi inclouen les dades de recollida selectiva per comarques.
Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%)	■ Percentatge de recollida selectiva respecte al conjunt dels residus municipals, és a dir, vidre, paper, llaunes i envasos, matèria orgànica, poda i jardineria i residus voluminosos.
Residus industrials per km² (Tn)	■ Generació de residus industrials, dividida entre la superfície de la comarca. Dins dels residus industrials no s'inclouen aquells resultants de l'activitat minera ni de l'explotació de pedreres, així com tampoc els radioactius ni els explosius no classificats. Tampoc s'hi inclouen els sanitaris i els municipals, els procedents d'explotacions agrícoles o ramaderes que es reutilitzen en l'explotació agrària i els que es gestionen com a aigües residuals.
Percentatge de residus industrials valoritzats (%)	■ Percentatge de residus industrials valoritzats. Els residus industrials valoritzats són aquells que són sotmesos a un procés (de reciclatge, de recuperació, de compostatge...), a través del qual el mateix residu o un component d'aquest torna a ser útil.
Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants	■ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 85: educació preprimària, Educació primària, educació secundària, educació postsecundària, altres activitats d'educació i activitats auxiliars a l'educació.
Taxa específica d'escolarització als 17 anys (%)	■ Taxa específica d'escolarització que relaciona als alumnes matriculats de 17 anys amb la població d'aquella mateixa edat, és a dir, la proporció de joves que continuen la seva educació en l'etapa post-obligatòria. Amb aquest indicador es mesura el major o menor nivell educatiu dels efectius joves.
Percentatge de titulats superiors (%)	■ Percentatge de persones amb titulacions superiors realitzat a partir de les dades de l'Enquesta Demogràfica de Catalunya. Les persones amb una titulació superior són aquelles que han acabat una diplomatura, arquitectura o enginyeria tècniques, tres cursos d'una llicenciatura, enginyeria o arquitectura, una llicenciatura, una enginyeria o el doctorat.
Percentatge de població amb estudis post-obligatoris (%)	■ Percentatge de persones amb estudis postobligatoris a partir de les dades de l'Enquesta Demogràfica de Catalunya. Les persones amb estudis post-obligatoris són aquelles que compten amb un batxiller superior (inclou batxiller superior, BUP, batxiller LOGSE, COU i PREU), amb una FP de grau mig (inclou FPI, FP de grau mig, oficialia industrial i equivalents), amb una FP de grau superior (inclou FPPI, FP de grau superior, mestria industrial i equivalents), amb una diplomatura (inclou diplomatura, arquitectura tècnica, enginyeria tècnica, tres cursos aprovats de llicenciatura, tres cursos aprovats d'arquitectura i tres cursos aprovats d'enginyeria), amb una llicenciatura (inclou arquitectura, enginyeria i llicenciatura o amb un doctorat).
Percentatge de directius, tècnics, professionals i científics (%)	■ Percentatge de persones amb ocupacions de tipus directiu, tècnic, professional o científic a partir de les dades de l'Enquesta Demogràfica de Catalunya. Els directius, tècnics, professionals o científics corresponen a una de les 4 agregacions de les 10 rúbriques corresponents als grans grups de la Classificació Catalana d'Ocupacions CCO-94, concretament, als grups 0, 1 i 2. Amb aquest indicador es vol aproximar la menor o major demanda de qualificacions del mercat laboral comarcal.

Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants	<ul style="list-style-type: none"> ■ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 49-53, 61 i 79: transport terrestre; transport per canonades, transport marítim i per vies de navegació interiors, transport aeri, emmagatzematge i activitats afins al transport, activitats postals i de correus i telecomunicacions i activitats de les agències de viatges, operadors turístics i altres serveis de reserves i activitats que s'hi relacionen.
Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%)	<ul style="list-style-type: none"> ■ Es considera població amb accés directe a la xarxa ferroviària aquella que viu en localitats que compten, com a mínim, amb una estació amb servei o bé de RENFE, ja sigui rodalies o regionals, o bé de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC) o bé de Metro. Es calcula com a percentatge de població en municipis amb una estació de ferrocarril sobre el total comarcal. L'indicador serveix per a aproximar la provisió de les infraestructures ferroviàries.
Inversions del DPTOP per comarques i km² (milers d'euros)	<ul style="list-style-type: none"> ■ Es comptabilitzen les inversions del DPTOP per comarques, tenint en compte les realitzades per DG, EA, EP i Consorcis i tant les Inversions reals com les transferències de capital externes, a partir de la liquidació dels pressupostos facilitada pel Departament d'Economia i Finances. Es pren el valor acumulat en el període 99-07. Amb aquest indicador es pretén aproximar la quantitat i la qualitat de les inversions en infraestructures.
Percentatge de llars amb banda ampla (%)	<ul style="list-style-type: none"> ■ Nombre de llars que compten amb Internet de banda ampla, segons l'Estadística territorial TIC a les llars. Són aquelles que disposen d'un tipus de connexió xDSL com ADSL, d'altres connexions fixes com la xarxa de cable i connexions sense fils. Aquest indicador, que mesura la implementació a les llars de la banda ampla, pretén aproximar el grau d'implantació de les TIC a les empreses en absència de la mateixa informació a nivell empresarial. En aquest sentit, es parteix del supòsit que hi haurà una correlació important entre la implantació a les llars i a les empreses d'un mateix territori.
Autobusos per km²	<ul style="list-style-type: none"> ■ Nombre d'autobusos en relació a la superfície de la comarca. S'entén per autobusos aquells vehicles destinats al transport de viatgers amb una capacitat superior a nou places, inclosa la del conductor. Aquest indicador aproxima la provisió d'oferta de transport públic col·lectiu.
Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%)	<ul style="list-style-type: none"> ■ S'ha calculat el sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable com el percentatge sobre la superfície total que representa el mínim entre la superfície de conreu de secà més l'urbanitzable i la superfície amb pendent inferior al 20%. ■ La superfície de conreu de secà s'ha considerat la més adequada en temes de sostenibilitat econòmica, social i mediambiental per a satisfer noves necessitats. Aquest indicador es vol aproximar a la disponibilitat de sòl potencial d'un territori. ■ El sòl es classifica en a) urbanitzada i altres (sòl urbà, urbanitzable i infraestructures), b) superfície forestal, c) sense vegetació i d) conreus. També es classifica segons el pendent.
Percentatge de sòl urbanitzable (%)	<ul style="list-style-type: none"> ■ Percentatge que representa el sòl que figura com a urbanitzable en els planejaments territorials dels municipis. És una figura jurídica que ordena la disponibilitat immediata de sòl.
Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%)	<ul style="list-style-type: none"> ■ La Secretaria d'Habitatge de la Generalitat elabora les dades d'edificis iniciats, segons la destinació, a partir dels visats d'obres d'edificació dels col·legis d'aparelladors de Catalunya on es distingeixen aquells que tindran una destinació diferent de la residencial. Inclou locals, indústria, comerç i magatzems, oficines, hostaleria i altres (incloent ramaderia). El percentatge es calcula sobre el total de la superfície d'edificis no residencials iniciats a Catalunya. Amb aquest indicador es pretén afegir, a l'oferta de sòl, l'oferta de sostre (locals, etc.).
Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 hab.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-72: recerca i desenvolupament.
Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants	<ul style="list-style-type: none"> ■ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 20, 26 i 28-30: Indústries químiques, Fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics, fabricació de maquinària i equips ncaa, fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs i fabricació d'altres materials de transport.
Llocs de treball intensius en coneixement per 10.000 hab.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 50-51, 61-66, 68, 70-75, 77, 85-86, 90 i 91: transport marítim i per vies de navegació interiors, transport aeri, telecomunicacions, serveis de tecnologies de la informació, serveis d'informació, mediació financera, excepte assegurances i fons de pensions, assegurances, reassegurances i fons de pensions, excepte la Seguretat Social obligatòria, activitats auxiliars de la mediació financera i d'assegurances, activitats immobiliàries, activitats de les seus centrals; activitats de consultoria de gestió empresarial, serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assajos i anàlisis tècniques, recerca i desenvolupament, publicitat i estudis de mercat, altres activitats professionals, científiques i tècniques, activitats veterinàries, activitats de lloguer, educació, activitats sanitàries, activitats de creació, artístiques i d'espectacles i activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals.
Índex de diversificació productiva	<ul style="list-style-type: none"> ■ Els índexs de diversificació productiva indiquen en quina mesura la producció d'una zona geogràfica està diversificada en nombrosos sectors. Per avaluar aquesta diversificació, un dels indicadors agregats que es pot utilitzar és l'invers de l'índex de Herfindahl. Aquest índex és la suma dels quadrats de les quotes de participació de cada sector en el total de l'economia d'una àrea: quan l'índex és 1 vol dir que el total de la producció es dona en un sol sector. En canvi, quan tendeix a 0 vol dir que la producció està més diversificada. L'invers de l'índex de Herfindahl dona el nombre de sectors representatius presents en una àrea. Com més sectors representatius hi hagi, més diversificada estarà l'economia.

Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (km)	■ És la mínima distància des de les capitals de comarca als aeroports i ports de Catalunya: com a centres de distribució internacionals de mercaderies i serveis. S'han considerat els ports de Tarragona i Barcelona i els aeroports de Reus, Girona–Costa Brava i El Prat de Llobregat. A partir del 2006 s'inclou les estacions de l'AVE.
Distància en minuts a l'eix viari principal	■ És la mínima distància, en minuts, des de la capital de comarca als principals eixos viaris de Catalunya: autopistes i autovies.
Distància mitjana al mercat final català (km)	■ El càlcul es correspon amb la mitjana ponderada de les distàncies entre capitals de comarca i la població de cada comarca. La seva interpretació correspon a la distància mitjana que hauria de recórrer una empresa localitzada en una determinada comarca per abastar el mercat català.
Densitat de població (hab./km²)	■ Nombre d'habitants per km ² .
Percentatge de població en municipis de 5.000 o més hab.	■ La proporció de persones que viuen en poblacions de més de 5.000 habitants en cada comarca.
Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%)	■ Percentatge de persones d'entre 16 i 74 anys que alguna vegada han comprat béns o serveis a través de la xarxa per motius particulars, segons l'Estadística territorial TIC a les llars. Amb aquest indicador, es pretén aproximar la penetració de les TIC en els hàbits de compra i, en conseqüència, introduir al model el mercat on-line.
Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats)	■ Índex que elabora La Caixa en el seu Anuario Económico, que sintetitza la capacitat de consum d'un territori a partir de diferents variables poblacionals i econòmiques. ■ Aquest indicador s'elabora mitjançant un model equivalent a un terme mitjà de nombres índexs de les següents sis variables: població, nombre de telèfons fixos, automòbils, camions (camions i furgonetes), oficines bancàries, i activitats comercials minoristes. És a dir, la capacitat de consum es mesura, no només en funció de la importància de la població, sinó també en funció del seu poder adquisitiu, que ve representat per les cinc variables indicades. ■ La quota de mercat constitueix una orientació adequada per a valorar i ponderar la quantitat de productes i serveis que, teòricament i en igualtat de condicions, pot absorbir un territori, especialment quan es tracta de productes o serveis que són objecte d'una distribució homogènia.
Percentatge d'empreses (%)	■ Percentatge de centres de cotització que consten al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) a la comarca respecte al total de Catalunya.
Variació de la població (interanual) (%)	■ Taxes de variació interanual de la població a la comarca.
Habitatges iniciats per 1.000 habitants	■ Càlcul de la ràtio d'habitatges iniciats per cada 1.000 habitants. La Secretaria d'Habitatge de la Generalitat elabora les dades d'habitatges iniciats a partir dels visats d'obres d'edificació dels col·legis d'aparelladors de Catalunya.
Número d'empreses per 1.000 habitants	■ Número de centres de cotització en relació a la població resident. Aquest indicador s'utilitza per tal d'introduir en el model l'emprenedoria com a factor de competitivitat.
Número de treballadors autònoms per 1.000 habitants	■ Número de treballadors afiliats al Règim Especial de Treballadors Autònoms en relació a la població. De la mateixa manera que l'anterior, aquest indicador s'utilitza per a introduir en el model l'emprenedoria com a factor de competitivitat.
Variació en l'ocupació (interanual) (%)	■ Taxes de variació interanual dels llocs de treball a la comarca.
Variació en les empreses (interanual) (%)	■ Taxes de variació interanual dels centres de cotització a la comarca.
Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants	■ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 70-71 i 73-74: activitats de les seus centrals; activitats de consultoria de gestió empresarial, serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assajos i anàlisis tècniques, publicitat i estudis de mercat i altres activitats professionals, científiques i tècniques.
Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants	■ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 62-63: serveis de tecnologies de la informació i serveis d'informació.
Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants	■ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 64-66: mediació financera, excepte assegurances i fons de pensions, assegurances, reassegurances i fons de pensions, excepte la Seguretat Social obligatòria i activitats auxiliars de la mediació financera i d'assegurances.

Activa Prospect, SL (Research & Solutions)

Centre d'Empreses de Noves Tecnologies · Parc Tecnològic del Vallès
08290 Cerdanyola del Vallès · Barcelona · Tel. 93 582 01 77 · Fax 93 591 28 21
activapropect@activapropect.cat · www.activapropect.cat

En el còmput dels llocs de treball s'inclouen les persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i les afiliades al Règim Especial de Treballadors Autònoms. No s'inclouen, en canvi, les persones afiliades al Règim Especial de la Mineria del Carbó, Règim Especial del Mar, Règim Especial Agrari i Règim Especial d'Empleats de la Llar. Pel que fa al Règim Especial Agrari, a partir del primer trimestre del 2008 es van anar incorporant tots els treballadors per compte propi al Registre Especial de Treballadors Autònoms. No obstant això, la magnitud del sector es manté encara sobrerrepresentada, atès que es manté el Règim Especial Agrari, del qual no es disposen dades disgregades per comarca.

La informació que s'ofereix en relació a les persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social es refereix a la situació d'alta laboral i situacions assimilades a la de l'alta. Tots els treballadors afiliats han d'estar inscrits en un compte de cotització a la Seguretat Social. Aquests comptes agrupen als treballadors d'una mateixa empresa, que desenvolupen l'activitat en una mateixa província. Per tant, les empreses estan obligades a declarar un mínim d'un centre de cotització per província, però poden declarar un centre de cotització per a cada establiment o computar tots els treballadors en un únic centre de cotització per a cada província. En aquest sentit, és força habitual que aquelles institucions que compten amb una xarxa nombrosa d'establiments repartits pel territori, declari tots els empleats en la que, de fet, n'és la seu central. Per exemple, així succeeix en l'àmbit financer, ja que les comarques que tenen la seu central d'una entitat financera, presenten un pes important de llocs de treball del sector, al computar-se tots, o una part important, dels treballadors de la província.

Així, la xifra de persones afiliades als centres de cotització d'una comarca no permet conèixer la situació laboral de les persones que hi resideixen, ja que hi pot haver persones que hi treballin, però que visquin en altres llocs. Tampoc es poden quantificar els llocs de treball efectivament localitzats a la comarca, ja que hi pot haver treballadors de la comarca que, tot i treballar-hi, estiguin adscrits a un centre de cotització domiciliat en un altra comarca de la província, al mateix temps que s'hi poden computar treballadors que, en realitat, treballin en altres comarques de la mateixa província.

Pel que fa als centres de cotització, es pot donar la situació que una mateixa empresa declari més d'un centre. Per exemple, que els treballadors d'oficina es declari en un centre de cotització i els de producció en un altre. No obstant això, s'ha de dir que aquesta no és una situació molt freqüent.

Tot i aquestes consideracions, la informació sobre les persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social i al Règim Especial de Treballadors Autònoms permet aproximar, de forma força ajustada, el volum dels llocs de treball localitzats a la comarca, sobretot d'aquells que pertanyen al teixit empresarial local. A més d'això, l'anàlisi, realitzada a llarg termini, permet resseguir-ne l'evolució.

L'indicador més habitualment utilitzat per a fer la lectura de les xifres d'atur és la taxa d'atur. Aquesta taxa és el resultat d'expressar en percentatge el quocient entre la població desocupada i la població activa. Es considera que la població activa és aquella formada pel conjunt de persones que estan treballant, així com per aquelles que estan en disposició de fer-ho, és a dir, les persones desocupades que estan cercant feina. Aquesta taxa d'atur, però, no es pot calcular en àmbits locals i comarcals, perquè no es pot saber la població activa.

Una alternativa seria usar la taxa d'atur estimada, que es realitza a partir de la relació entre la població desocupada registrada a les oficines d'ocupació (SOC) i la població activa local estimada. És un mètode que permet estimar la població activa a nivell comarcal a partir de les dades de les renovacions padronals i de l'extrapolació de les taxes d'activitat per edat i sexe a nivell provincial a partir de les estimacions de l'Enquesta de Població Activa (EPA). No obstant, aquesta taxa tant sols es troba disponible per a les comarques de les demarcacions de Barcelona i Girona, ja que es realitza per part de les respectives Diputacions. És per això que aquí s'utilitza la taxa d'atur absolut, que s'obté a partir del quocient entre l'atur registrat i la població en edat de treballar (15-64 anys).

El passat mes de gener de 2009 va entrar en vigor la nova Classificació Catalana d'Activitats Econòmiques (CCAÉ-09) que ha vingut a substituir a l'anterior classificació (CCAÉ-93). Aquesta actualització respon a la necessària adaptació als canvis que, des de l'any 1993 ençà, s'han anat produint en l'estructura econòmica. Entre aquest canvis es poden destacar l'aparició o l'augment de determinades activitats, que comporta l'aparició de noves categories. És el cas, per exemple, de les seccions "informació i comunicacions", "activitats professionals, científiques i tècniques" i "activitats administratives i serveis auxiliars". També es pot produir la reubicació d'algunes activitats com, per exemple, el canvi que hi ha hagut amb la "promoció immobiliària", que ha passat a ubicar-se a la categoria de "construcció", quan abans es classificava com una activitat de serveis.

Així doncs, l'aplicació d'aquesta nova classificació comporta canvis en la categorització i la codificació de les activitats i comporta el trencament de les sèries estadístiques. Aquesta situació afecta només a les magnituds en les quals hi ha disgregacions de les dades per activitat econòmica, com l'afiliació a la Seguretat Social i al treball autònom, als centres de cotització i a l'atur.

L'Enquesta Demogràfica de Catalunya és una enquesta directa, que es va establir pel Parlament, a través de la Llei del Pla estadístic de Catalunya 2006-2009, i que es va realitzar, a través d'una entrevista personal, a una mostra representativa de població, per tal de conèixer dades demogràfiques, en relació a aspectes com l'estructura familiar, dependència, formes de convivència, fecunditat, migracions, habitatge, etcètera.

L'Estadística territorial TIC a les Il·lars aporta l'obtenció d'estimacions territorials dels indicadors més importants d'equipament i ús de les TIC a les Il·lars catalanes. Les unitats d'anàlisi són els habitatges familiars i les persones de 15 anys o més que hi resideixen. La recollida d'informació i referència dels resultats és el segon trimestre de cada any.

Bibliografia i fonts

- **Activa Prospect** (2004-2009). *Informe de conjuntura econòmica ADEG*
- **Departament d'Economia i Finances** (2005)
- **Economist Intelligent Unit** (2009)
- **European Commission**
- **Instituto Vasco de la Competitividad**
- **Grup de Recerca en Anàlisi Quantitativa Regional (AQR)** (2007)
- **IMD** (2007)
- **MORENO; D.**, Toharia, L.; Caprile, M. (2001) "La qualitat del treball a Catalunya en comparació a d'altres regions espanyoles i europees". "Un cas pràctic. El Prat de Llobregat".
- **O'MAHONY, M.**; VAN ARK, B. (ed.) (2004). *EU Productivity and Competitiveness, an Industry Perspective. Can Europe Resume the Catching-up Process?*.
- **Porter, M. E. (1990)**. *The Competitive Advantage of Nations*. New York. Free Press.
- **Pacte Industrial de la Regió Metropolitana de Barcelona** (2000).
- **SOBRINO, J. (2004)**. "Competitividad territorial: ámbitos e indicadores de análisis". *Economía, Sociedad y Territorio*, Dossier especial: 123-183.
- **World Economic Forum** (2007). *The Global Competitiveness Report 2007-2008*

Principals fonts consultades

- www.idescat.cat
- www10.gencat.cat/ptop
- www20.gencat.cat/treball
- www.viamichelin.es
- www.arc.cat
- www.anuarieco.lacaixa.comunicacions.com
- www.fgc.net
- www.renfe.es
- www.atm.cat

abertis { autopistas

Amb el suport de:

ädEg

Associació d'Empresaris • Garraf • Alt Penedès • Baix Penedès

Carrer Beneficència, 17 · 08720 Vilafranca del Penedès
Carrer de l'Àncora, 3 · 08800 Vilanova i la Geltrú

Tel. 902 106 700 · Fax 938 106 701 · www.adeq.cat · A/e: adeq@adeq.cat